NAAC Reaccriditated B++

सी. पी. ॲण्ड बेरार महाविद्यालय

(कला आणि वाणिज्य)

C. P & BERAR E.S. COLLEGE

(ARTS & COMMERCE)

(RTMNU Recognised place
for Higher Learning & Research)

PROSPECTUS

माहिती पुस्तिका

(2022-23)

(I.Q.A.C.-Internal Quality Assurance Cell)

तुळशीबाग, महाल, नागपूर-४४० ०३२
फोन : ०७१२-२७२२३२९, फॅक्स : ०७१२-२७२२३२९
Email : info@cpberar.co.in Website : www.cpberar.co.in

।। न हि ज्ञानेन सदृशं पवित्रमिह विद्यते ।।

Quality Policy

We at C. P. & Berar College, Nagpur strive to provide quality and affordable education to all. We aim at grooming future citizens with proper knowledge, life skills and value inculcation. We aim at continuous improvement of all our processes and strive to provide environment conducive to the pursuit of knowledge and overall personality development.

Vision : We envisage a generation of youth of sound knowledge, competent in their chosen profession and confident of their ability to steer society towards better values.
Mission : We at C.P. & Berar E.S. College strive for a continuous improvement of all processes and for providing an environment conductive to the pursuit of knowledge and overall personal growth. We aim at grooming future citizens with good employability skills and sound values that knit the fabric of society.

सी. पी. ॲण्ड बेरार शिक्षण संस्था

संस्थापक सदस्य

स्व. गं. स. उपाख्य अण्णासाहेब गोखले
स्व. मा. ना. उपाख्य बापूसाहेब कागभट

सी. पी. ॲण्ड बेरार शिक्षण संस्थेची कार्यकारिणी

अध्यक्ष	उपाध्यक्ष	सचिव
मा. मेजर जनरल ए. एस. देव	मा. ले. कर्नल श्री. व्ही. एल. वडोदकर	मा. श्री. अनिल महाजन

सभासद

श्री. नारायण ब. केळकर
श्री. रजत रमेश महाजन
मेजर जनरल श्री. अनिल पी. बाम
ॲड्. श्री. विवेक पी. सोनटक्के
फ्लाईंग ऑफिसर शिवाली एस. देशपांडे
श्री. अजित सुधाकर कोटस्थाने
श्री. रमेश दि. हिंमते
ब्रिगेडीयर श्री. सुहास एम. कुळकर्णी

महाविद्यालयाची वैशिष्ट्ये

- मान्यताप्राप्त शिक्षण संस्थेचे मध्यवर्ती शिक्षण केंद्र
- विस्तीर्ण सुसज्ज कॅम्पस-परिसर आणि भव्य इमारत
- स्वतःचे सुसज्य रेशीमबाग क्रीडांगण
- क्रीडापटूंना प्रवेशात भरघोस सवलत
- क्रीडा क्षेत्रात चमकण्याची सुवर्णसंधी
- कै. शंकरराव पाध्ये जिमखाना : विद्यार्थ्यांना विशेष सवलत
- विद्यार्थ्यांना पूर्णवेळ उपलब्ध Computer Lab + Internet ची सोय
- पदव्युत्तर व उच्च शिक्षणाची सोय
- एम. ए. - अर्थशास्त्र
- एम. कॉम. - सामान्य
- स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन केंद्र
- नेट-सेट मार्गदर्शन व अभ्यास केंद्र
- पीएच.डी मार्गदर्शन केंद्र
- कलावंत विद्यार्थ्यांच्या कलागुणांना वाव देणारा मंच उपलब्ध
- यंगीस्तान क्लब
- सीपीबीसी फिल्म क्लब
- विद्यार्थिनींकरीता तज्ञ डॉक्टरांकडून उपचाराची सोय आणि औषध वाटप
- सर्व प्रकारच्या शिष्यवृत्त्या व सवलती उपलब्ध
- मुक्त विद्यापीठांच्या तुलनेत सवलतीत दर्जेदार शिक्षण व पदव्या
- मुलींच्या मार्गदर्शनासाठी महिला प्राध्यापकांची स्वतंत्र समिती
- १२ वी निकालानंतर तात्काळ प्रवेश प्रक्रिया प्रारंभ
- मोफत इंटरनेट सुविधा
- कॉम्प्युटर कोर्सेस
- विद्यार्थिनींकरिता बचतगट प्रशिक्षण केंद्र

सी. पी. ॲण्ड बेरार महाविद्यालय, नागपूर
प्रवेश समिती २०२२-२३
(वरिष्ठ महाविद्यालय)

सर्व समित्या करिता डॉ. जितेंद्र महाजन, उपप्राचार्य संयोजक म्हणून कार्य करतील.

शैक्षणिक सत्र २०२२–२३ करीता प्रवेश समिती खालीलप्रमाणे

कला शाखा

प्रवेश समिती प्रमुख

डॉ. रेखा वडीखाये

बी. ए. भाग–१ (सत्र १ व २)

डॉ. रश्मी पारसकर

डॉ. विभा क्षीरसागर

डॉ. जया गोलतकर

डॉ. अंजली पाटील

डॉ. अरविंद जोशी

बी. ए. भाग–२ व ३ (सत्र ३,४,५ व ६)

डॉ. अजय कुळकर्णी, डॉ. सौ. सुनिता पांडे
प्रा. प्रेरणा रत्नपारखी, प्रा. संजय पुसदकर

एम. ए. भाग–१ व २ अर्थशास्त्र (सत्र १ ते ४)

डॉ. विनोद डोंगरवार

वाणिज्य शाखा

प्रवेश समिती प्रमुख

डॉ. अशोक मंदे

बी. कॉम. भाग–१ (सत्र १ व २)

डॉ. दशरथ जाधव

डॉ. प्रफुल सुदामे

डॉ. चंद्रहास दिक्षीत

डॉ. अंजली राऊत

बी. कॉम. भाग–२ व ३ (सत्र ३,४,५ व ६)

डॉ. रिता सोनटक्के

डॉ. निशांत तिपटे

एम. कॉम. भाग – १ व २ (सत्र १ ते ४)

डॉ. मेधा कानेटकर

टिप– प्रवेशासाठी फक्त संबंधित प्रवेश समितीशीच संपर्क साधावा.

।। न हि ज्ञानेन सदृशं पवित्रमिह विद्यते ।।

सी. पी. ॲण्ड बेरार महाविद्यालय, नागपूर

(राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठ संलग्नित)

सूचना

१) महाविद्यालयात सर्व विद्यार्थ्यांनी गणवेशात (Uniform) येणे आवश्यक आहे. त्याशिवाय महाविद्यालयात प्रवेश मिळणार नाही.

२) महाविद्यालयाचे अभिज्ञानपत्र (Identity Card) आणि ओळख पत्र (Smart Card) असल्याशिवाय महाविद्यालयाच्या परिसरात प्रवेश मिळणार नाही.

३) प्रथम वर्षाच्या विद्यार्थ्यांनी विद्यापीठ परीक्षा अर्ज, नामांकन अर्ज प्रवेश घेतल्यानंतर तात्काळ भरणे आवश्यक आहे.

४) सर्व प्रवेशित विद्यार्थ्यांनी विद्यापीठ परीक्षा अर्ज महाविद्यालयात प्रवेश घेतानाच तात्काळ भरणे आवश्यक आहे.

५) प्रत्येक सत्राचा विद्यापीठ परीक्षा अर्ज स्वतंत्र भरावयाचा आहे.

६) विद्यार्थ्यांनी आधारकार्ड/ड्रायव्हिंग लायसन्स/मतदान कार्ड नियमानुसार तयार करून घ्यावे.

७) ज्या विद्यार्थ्यांकडे ड्रायव्हिंग लायसन्स नसेल त्यांनी वाहन घेऊन महाविद्यालयात येऊ नये.

८) विद्यापीठ नामांकन फॉर्म, विद्यापीठ परीक्षा फॉर्म व शिष्यवृत्ती फॉर्म भरण्याची सर्वस्वी जबाबदारी ही विद्यार्थ्यांचीच राहील. त्या करिता महाविद्यालय जबाबदार राहणार नाही. याची नोंद घ्यावी.

९) ज्या अनुत्तीर्ण विद्यार्थ्यांनी रा.तु.म. नागपूर विद्यापीठाकडे पुनर्मूल्यांकनासाठी अर्ज केला आहे त्यांनी महाविद्यालयात तात्पुरता प्रवेश घेण्याची जबाबदारी त्या विद्यार्थ्याची राहील.

रॅगिंग बाबत विशेष सूचना

१०) सर्वोच्च न्यायालयाच्या आदेशानुसार महाविद्यालयात विद्यार्थ्यांनी रॅगिंग घेणे हा कायदेशीर गुन्हा मानला जाईल आणि रॅगिंग घेतल्यास त्या विद्यार्थ्याला महाविद्यालयातून निलंबित केले जाईल.

११) विद्यार्थिनींच्या बाबतीत छेडछाड केल्याचे प्रकरण महाविद्यालयात खपवून घेतले जाणार नाही. तसे आढळल्यास कडक कारवाई केली जाईल.

१२) शासन आणि विद्यापीठाद्वारे वेळोवेळी निर्गमित होणारे निर्देश लागू राहतील.

१३) विद्यार्थ्यांनी महाविद्यालयात येतांना कोवीड-१९ (कोरोना) संदर्भात शासनाने दिलेल्या सर्व सूचनांचे पालन करणे बंधनकारक आहे व आवश्यक ती काळजी आपल्या स्तरावर स्वत: घ्यावी.

।। न हि ज्ञानेन सदृशं पवित्रमिह विद्यते ।।

सी. पी. ॲण्ड बेरार महाविद्यालय, नागपूर

(राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठ संलग्नित)

शिक्षणमहर्षीद्वय मा. स्व. अण्णासाहेब गोखले आणि मा. स्व. बापूसाहेब कागभट यांच्या अथक प्रयत्नातून निर्माण झालेले सी.पी.ॲण्ड बेरार शिक्षण संस्थेचे महाविद्यालय इ.स. १९६० मध्ये स्थापन झाले. हे महाविद्यालय भारताच्या मध्यभागी असलेल्या नागपूर शहरात असून हे शहर विमान, रेल्वे, सडक परिवहनाने सर्वत्र जोडलेले आहे.

सी. पी. ॲण्ड बेरार महाविद्यालयाची ध्येये व उद्दिष्टे

(Goals and objectives of the college)

१) मूल्याधिष्ठित शिक्षण देणे आणि श्रमप्रतिष्ठेचे महत्त्व विद्यार्थ्यांच्या मनावर बिंबविणे.

२) विद्यार्थ्यांमध्ये संशोधन अभिवृत्तीचा विकास करणे.

३) सकारात्मक आणि भरीव कार्यासाठी विद्यार्थी युवाशक्तीचा उपयोग करणे.

४) विद्यार्थ्यांमधील मानवी संपदेच्या कार्यशक्तीचा विकास करणे.

५) महाविद्यालयाच्या परिसरातील रहिवाशांना पूरक ठरतील असे उपक्रम राबविणे.

६) अद्ययावत माहिती व तंत्रज्ञानाचे शिक्षण देऊन बदलत्या परिस्थितीशी समायोजन करण्याची क्षमता विद्यार्थ्यांमध्ये निर्माण करणे.

७) अल्पमुदतीचे शैक्षणिक आणि प्रशिक्षणात्मक उपक्रम राबवून आत्मनिर्भर होण्यासाठी विद्यार्थ्यांना अधिक सक्षम करणे.

महाविद्यालयाची वैशिष्ट्ये : (Silent Features)

१) इ.स. १९६० मध्ये स्थापना. सहा दशकापासून विकासाच्या मार्गावर अग्रेसर.

२) तुळशीबाग महाल या नागपुरातील मध्यवर्ती ऐतिहासिक ठिकाणी सर्व सोयींनी युक्त महाविद्यालयाची आकर्षक इमारत.

३) विविध प्रकारचे ऐच्छिक विषय निवडण्याकरिता भरपूर संधी.

४) उच्च विद्याविभूषित आणि अनुभवी व्यासंगी, बहुश्रृत प्राध्यापकवृंद.

५) नियमित वर्गशिक्षक, गुणवत्ता पारितोषिके, अतिरिक्त मार्गदर्शन आणि मूल्यमापनाची सोय.

६) सर्व सोयीयुक्त भव्य क्रीडांगण, देशी विदेशी खेळांची सोय.

७) विविध विषयाची पुस्तके असलेले समृद्ध ग्रंथालय व अत्याधुनिक जिमखाना.

८) आधुनिक प्रशस्त सभागृह.

९) शिक्षणाची गुणवत्ता विकसित करण्यासाठी उपयुक्त साधने - White Board, OHP, LCD, Computer, E-mail, Fax, Intercom, Internet Broad Band इत्यादी.

१०) एन. एस. एस., एन.सी.सी., आजीवन अध्ययन आणि विस्तार विभाग

११) विद्यार्थ्यांना आरोग्य विषयक समुपदेशन व विस्तार सेवा योजना.

१२) नेट-सेट व स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन केंद्र.

१३) उच्चतम शिक्षण आणि संशोधन विभाग.

१४) रोजगार मार्गदर्शन, परिसर मुलाखतीचे (Campus Interview) आयोजन आणि नामांकित कंपनीमध्ये रोजगाराच्या संधी.

महाविद्यालयांतर्गत कार्यरत विभाग आणि त्यातील अभ्यासक्रम

विभाग	अभ्यासक्रम	अध्यापन/कामकाजाची वेळ
१) सी. पी. ॲण्ड बेरार महाविद्यालय तुळशीबाग, महाल, नागपूर	१.बी.ए. २.बी.कॉम. ३.एम.कॉम. (सामान्य) ४.एम.ए. (अर्थशास्त्र)	सकाळी ७ ते १२
२) व्यवसाय व्यवस्थापन विभाग, रविनगर (M.B.A. Dept.)	१.एम. बी. ए.	सकाळी ८ ते दु. २
3) U.G.C. Sponsored Carrier oriented course	1) Certificate Course In I/T. Enabled Services B.PO. Soft Skills & Communicative English.	सकाळी १०.३० ते १२.३०
४) क्रीडा व शारीरिक शिक्षण विभाग रेशीमबाग क्रीडांगण	१.विविध क्रीडा प्रकारांचे प्रशिक्षण २.शारीरिक शिक्षण ३.ॲड. शंकरराव पाध्ये स्मृती जिमखाना	सायंकाळी ५ ते ७.३० सकाळी ५ ते ९/सायं. ४ ते ८
५) स्पर्धा परीक्षा व अन्य मार्गदर्शन केंद्रे तुळशीबाग, महाल, नागपूर	१.नेट, सेट परीक्षा मार्गदर्शन केंद्र २.स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन केंद्र ३.पीएच. डी.	सकाळी १० ते सायं. ६

★ **विद्यापीठाची अनुमती प्राप्त होताच या सत्रापासून एम.ए. मराठी, एम.ए. इंग्रजी, एम.कॉम प्रोफेशनल हा अभ्यासक्रम सुरू करण्यात येईल.**

महाविद्यालयातील अभ्यासक्रम (Curriculum)

कला शाखा (Art Faculty)

पदवीपूर्व अभ्यासक्रम

कला शाखेतील : बी.ए. भाग-१, बी.ए. भाग-२, बी.ए. भाग-३ हा अभ्यासक्रम सहा सत्रांमध्ये विभागला गेला आहे. बी.ए. भाग-१ ला निवडलेले ऐच्छिक विषय भाग-२ व भाग-३ ला बदलविता येणार नाहीत. बी.ए. भाग-१ ला विषयांची निवड करण्याकरिता अ गट किंवा ब गट यापैकी कोणत्याही एका गटाची निवड करावी.

बी.ए. भाग १, भाग २ व भाग ३ चा अभ्यासक्रम सत्र पद्धती (Semester) प्रमाणे आहे.

बी. ए. भाग २ ला पर्यावरणाशास्त्र हा विषय अनिवार्य आहे. त्यात उत्तीर्ण झाल्याशिवाय विद्यापीठाच्या परीक्षेत उत्तीर्ण होणार नाही.

'अ' गट	'ब' गट
• इंग्रजी (ENG)	• इंग्रजी (ENG)
• मराठी (MAR)	• मराठी (MAR) / संस्कृत (SNS)
• समाजशास्त्र (SOC)	• समाजशास्त्र (SOC) / मानसशास्त्र (PSY)
• राज्यशास्त्र (POL)	• राज्यशास्त्र (POL) / मराठी साहित्य (MLT)
• मराठी साहित्य (MLT)	• अर्थशास्त्र (ECO) / संस्कृत साहित्य (SLT)
• अर्थशास्त्र (ECO)	• तत्त्वज्ञान (PHI) / इंग्रजी साहित्य (ELT)/ इतिहास (HIS)
	• गृह अर्थशास्त्र (HEC)

टीप: १) सर्व विषयाची मौखिक परीक्षा २० गुणांची असून ती परीक्षा उत्तीर्ण करणे आवश्यक आहे.
२) संस्कृत व संस्कृत साहित्य हे विषय मराठीतून लिहावयाचे असतात.

पदवीपूर्व प्रवेशासाठी पात्रता

१) **बी.ए. भाग-१ : सत्र १ व सत्र २ :** महाराष्ट्र राज्य शिक्षण मंडळाची १२ वी परीक्षा उत्तीर्ण झालेले विद्यार्थी.

२) **बी. ए. भाग-२ : सत्र ३ व सत्र ४ :** नागपूर विद्यापीठाची बी.ए. भाग-१ सत्र १ व २ ही परीक्षा किंवा नागपूर विद्यापीठाने मान्यता दिलेली समकक्ष परीक्षा उत्तीर्ण झालेले विद्यार्थी/ नागपूर विद्यापीठाच्या नियमानुसार एटीकेटी सवलत प्राप्त विद्यार्थी.

३) **बी.ए. भाग-३ : सत्र ५ व सत्र ६ :** नागपूर विद्यापीठाची बी. ए. भाग-१ : सत्र १ व सत्र २ ची परीक्षा पास होणे आवश्यक आहे. बी. ए. भाग-२ : सत्र ३ व सत्र ४ ही परीक्षा किंवा नागपूर विद्यापीठाने मान्यता दिलेली समकक्ष परीक्षा उत्तीर्ण विद्यार्थी / नागपूर विद्यापीठाच्या नियमानुसार एटीकेटी सवलत प्राप्त विद्यार्थी.

कला शाखा पदवीपूर्व वर्गांचे अभ्यासक्रम

बी. ए. भाग–१ : सत्र १ व २

आवश्यक इंग्रजी –सत्र १ व २ (Comp. Eng.)

A Novel Begining

आवश्यक मराठी –सत्र १ व २ १) साहित्य संवाद भाग–१/साहित्य रंग भाग–१ व २

आवश्यक संस्कृत –सत्र १ व २ १) संस्कृतपुष्पहार:

समाजशास्त्र (Soc)

सत्र १ समाजशास्त्र परिचय **सत्र २** समाजशास्त्र विषय आणि दृष्टिकोन

राज्यशास्त्र (Pol. Sc.)

सत्र १ राजकीय सिद्धांत **सत्र २** पाशिमात्य राजकीय विचार

अुशास्त्र

सत्र १ सुक्ष्म अर्थशास्त्राचे सिद्धांत-I **सत्र २** सुक्ष्म अर्थशास्त्राचे सिद्धांत-II

मराठी साहित्य (MLT)

सत्र–१ १) माझी जन्मठेप – वि. दा. सावरकर

२) प्रतिभा साधन – ना. सी. फडके

सत्र–२ १) नटसम्राट – वि. वा. शिवरवाडकर

२) प्रतिभा साधन – ना. सी. फडके

इंग्रजी साहित्य (ELT) सत्र १ व २

1) Selections of Literature from Elizabethan to Restoration Ages
2) Shakespeare : Interpreting a Play : The Merchant of Venice
3) Daniel Defoe : Robinson Crusoe (IInd sem)

संस्कृत साहित्य

सत्र १ नीतिशतकम् **सत्र २** स्वप्नवासवदत्तम्

इतिहास

सत्र १ भारताचा इतिहास (प्राचीन काळापासून १५२५ पर्यंत) **सत्र २** भारताचा इतिहास (१५२६ ते १७६१)

मानसशास्त्र

सत्र १ मानसशास्त्राचे मुलभूत तत्त्व **सत्र २** सामाजिक मानसशास्त्र

गृहअर्थशास्त्र सत्र १ व २

कौटुंबिक साधन संपत्तीचे व्यवस्थापन व आंतरिक सजावट

बी. ए. भाग २ – सत्र ३ व ४

आवश्यक इंग्रजी –सत्र ३ व ४ (Comp. Eng.)

Rhymes and Sketches

आवश्यक मराठी –सत्र ३ व ४

१) साहित्य रंग भाग–२

आवश्यक संस्कृत

सत्र ३ श्रीमद्भगवद्गीता अध्याय–२

सत्र ४ १. दूत घटोत्कचम् २. ग्रामगीतामृतम् ३. संस्कृत व्यवहार–साहस्री

समाजशास्त्र (Soc)

सत्र ३ समाजशास्त्रीय पाया व विचारधारा **सत्र ४** भारतीय समाजशास्त्रीय परंपरा

राज्यशास्त्र सत्र ३ व ४

सत्र ३ भारताचे शासन आणि राजकारण **सत्र ४** घटक राज्याचे शासन आणि राजकारण

अर्थशास्त्र सत्र ३ व ४

समष्टी अर्थशास्त्राचे सिद्धांत

मराठी साहित्य (MLT)

सत्र ३ १) साठोत्तरी मराठी कविता : संपादक – डॉ. राजेन्द्र नाईकवाडे

२) अभिनव काव्यप्रकाश – रा. श्री. जोग

सत्र–४ १) साठोत्तरी मराठी कथा – डॉ. सोपान पिसे आणि इतर

२) अभिनव काव्यप्रकाश – रा. श्री. जोग

इंग्रजी साहित्य (ELT)

सत्र ३
1) Selections of Literature from Romantic to Victorian Ages
2) Jane Ansten : Pride and Prejudice
3) Charles Dickevis : David Copperfield (IVth Sem)

सत्र ४
1) Popular Short Stories. Ed. Renu Dalela
2) Animal Farm (Novel) - George Orwell. Abridge by Vilas Dhone
3) A Background to the Study of English Literature - B. Prasad

संस्कृत साहित्य (SLT)

सत्र ३ १) काव्यप्रकाश: – उल्लास १, १० **सत्र ४** रघुवंशम् – कालिदास:

इतिहास (History)

सत्र ३ आधुनिक भारताचा इतिहास (१७६४–१८८५) **सत्र ४** आधुनिक भारताचा इतिहास (१८८६–१९४७)

मानसशास्त्र (PSY)

सत्र ३ मनोव्याधिकीय शास्त्र **सत्र ४** सांखिकीय आणि मानसशास्त्रीय चाचण्या

गृहअर्थशास्त्र (Home Eco.) सत्र ३ व ४

आहार व पोषण शास्त्र

बी. ए. भाग ३–सत्र ५ व ६

आवश्यक इंग्रजी (Comp. Eng.) सत्र ५ व ६

Emahating Voices

आवश्यक मराठी (सत्र ५ व ६)

१) साहित्य रंग भाग–३

आवश्यक संस्कृत

सत्र ५ १. संस्कृतमञ्जिरी २. शुकनासोपदेश: । **सत्र ६** १. संस्कृतमञ्जिरी

समाजशास्त्र

सत्र ५ भारतीय समाज : रचनात्मक समस्या **सत्र ६** भारतातील वर्तमान सामाजिक समस्या

राज्यशास्त्र (Pol. Sc.)

सत्र ५ तुलनात्मक शासन आणि राजकारण **सत्र ६** आंतरराष्ट्रीय संबंध

अर्थशास्त्र (Eco.) (सत्र ५ व ६)

भारतीय अर्थव्यवस्था, विकास आणि पर्यावरणात्मक अर्थशास्त्र

मराठी साहित्य (MLT)

सत्र ५ १) पूर्णामायची लेकर (कादंबरी) – गो. नी. दांडेकर

२) दलित साहित्य : एक आकलन – डॉ. बाळकृष्ण कवठेकर

सत्र–६ १) एक होता कार्व्हर (चरित्र) – वीणा गव्हाणकर

२) प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास – न. रा. नासीराबादकर

३) भाषा विज्ञान परिचय – डॉ. स. गं. मालशे, डॉ. दादी पुंडे, डॉ. अंजली सोमण

इंग्रजी साहित्य (ELT)

सत्र ५ 1) Selections from Modern English Literature and Writing in English

2) Thomas Hardy : Mayor of Casterbrhdge

सत्र ६ 1) Selections from Modern English Literature and Writing in English

2) Reading & Novel Kanthapura & An Excercise

संस्कृत साहित्य (SLT)

सत्र ५ १) संज्ञा–सन्धिप्रकरणम् (लघुसिद्धान्तकौमुदी) २) संस्कृतसाहित्येतिहास:

सत्र ६ १) अभिज्ञानशाकुन्तलम् – अंक ४, ५

इतिहास (History)

सत्र ५ आधुनिक जगाचा इतिहास (१७८९–१९२०) **सत्र ६** आधुनिक जगाचा इतिहास (१९२०–१९६०)

मानसशास्त्र (PSY)

सत्र ५ संघटनात्मक मानसशास्त्र **सत्र ६** समुपदेशन आणि सकारात्मक मानसशास्त्र

गृहअर्थशास्त्र (Home Eco.) सत्र ५ व ६

बालविकास शास्त्र

पदव्युत्तर अभ्यासक्रम

अर्थशास्त्र या विषयामधील पदव्युत्तर अभ्यासक्रम नव्या सत्र पद्धतीनुसार एकूण चार सत्रात विभागला गेला आहे. यात प्रत्येक सत्रातील विषयात २० गुणांची अंतर्गत मूल्यमापन चाचणी होईल.

एम. ए. भाग–१ : प्रथम सत्र (Semester - I) : अर्थशास्त्र

अनिवार्य विषय

1 T 1 सूक्ष्म आर्थिक विश्लेषण-I (Micro-Economic Analysis-I)

1 T 2 समष्टी आर्थिक विश्लेषण-I (Macro-Economic Analysis-I)

(Elective Group A)

1 T 3 सांख्यिकी अर्थशास्त्र I (Statistics for Economics-I)

किंवा **(OR)**

1 T 4 भारतीय आर्थिक धोरण-I (Indian Economic Policy-I)

(Group B)

1 T 9 औद्योगिक अर्थशास्त्र-I (Industrial Economics-I)

एम. ए. भाग–२ : द्वितीय सत्र (Semester - II) : अर्थशास्त्र

अनिवार्य विषय

2 T 1 सूक्ष्म आर्थिक विश्लेषण-II (Micro-Economic Analysis-II)

2 T 2 समष्टी आर्थिक विश्लेषण-II (Macro-Economic Analysis-II)

(Group C)

2 T 3 सांख्यिकी अर्थशास्त्र II (Statistics for Economics-II)

किंवा (OR)

2 T4 भारतीय आर्थिक धोरण (Indian Economic Policy-II)

(Group D)

2 T 9 औद्योगिक अर्थशास्त्र-II (Industrial Economics-II)

एम. ए. भाग–२ : तृतीय सत्र (Semester - III) : अर्थशास्त्र

अनिवार्य विषय

3 T 1 आर्थिक वृद्धी आणि विकास I (Economics of Growth & Development - I)

3 T 2 आंतरराष्ट्रीय व्यापार आणि वित्त I (International Trade & Finance - I)

(Group E)

3 T 5 श्रम अर्थशास्त्र (Labour Economics)

(Group F)

3 T 10 संशोधन पद्धती-I (Research Methodology-I)

एम. ए. भाग–२ : चतुर्थ सत्र (Semester - IV) : अर्थशास्त्र

अनिवार्य विषय

4 T 1 आर्थिक वृद्धी आणि विकास II (Economics of Growth & Development - II)

4 T 2 आंतरराष्ट्रीय व्यापार आणि वित्त II (International Trade & Finance - II)

(Group G)

4 T 6 ग्रामीण विकास (Rural Development)

(Group H)

4 T 10 संशोधन पद्धती-II (Research Methodology-II)

पदव्युत्तर प्रवेशासाठी पात्रता

(१) एम. ए. भाग–१ अर्थशास्त्र– कोणत्याही विद्यापीठाची पदवी परीक्षा नागपूर विद्यापीठाने मान्यता दिलेली समकक्ष परीक्षा उत्तीर्ण झालेल विद्यार्थी. (सत्र २०१३–१४ मध्ये विद्यापीठाचे परिपत्रक प्राप्त झाल्यानंतर कोणत्याही शाखेच्या पदवीधर विद्यार्थ्यास कोणत्याही विषयासाठी सरळ प्रवेश घेता येईल.)

(२) एम. ए. भाग–२ अर्थशास्त्र– नागपूर विद्यापीठाची एम.ए. भाग–१ ही परीक्षा संबंधीत विषयात उत्तीर्ण झालेले विद्यार्थी/नागपूर विद्यापीठाच्या नियमानुसार एटीकेटी सवलत प्राप्त विद्यार्थी.

वाणिज्य शाखा (Commerce Faculty)

पदवीपूर्व अभ्यासक्रम

बी. कॉम. भाग १, भाग २ आणि ३ चा अभ्यासक्रम सत्र पद्धती (CBCS) प्रमाणे आहे.

- **बी.कॉम. भाग २ ला पर्यावरणशास्त्र हा विषय अनिवार्य आहे. त्यात उत्तीर्ण झाल्याशिवाय विद्यापीठाच्या परीक्षेत उत्तीर्ण होता येणार नाही.**

इंग्रजी माध्यम / मराठी माध्यम

बी. कॉम. भाग–१ : B.Com. (Semester - I)

अनिवार्य विषय (Compulsory Subjects)

(१) वित्तीय लेखांकन- I
Financial Accounting - I

(२) व्यावसायिक संघटन
Business Organisation

(३) कंपनी कायदा
Company Law

(४) व्यावसायिक अर्थशास्त्र
Business Economics - I

(५) आवश्यक इंग्रजी (Comp. Eng)

Epiphanies

(६) अ) आवश्यक मराठी (Comp. Mar.)

ब) आवश्यक संस्कृत (Comp. Sans.) संस्कृत पुष्पहार: } या पैकी कोणताही एक विषय

बी. कॉम. भाग–१ : B.Com. (Semester - II)

अनिवार्य विषय (Compulsory Subjects)

(१) सांख्यिकी आणि व्यावसायिक गणित

Statistics and Business Mathematics

(२) व्यावसायिक व्यवस्थापन

Business Management

(३) सचिवाची कार्यपद्धती

Secretarial Practice

(४) व्यावसायिक अर्थशास्त्र - II

Business Economics - II

(५) आवश्यक इंग्रजी (Com. Eng)

Epiphanies

(६) अ) आवश्यक मराठी (Com. Mar.)

ब) आवश्यक संस्कृत (Com. Sansk.) संस्कृत पुष्पहार: } या पैकी कोणताही एक विषय

बी. कॉम.भाग–२ : B.Com. (Semester - III)

अनिवार्य विषय (Compulsory Subjects)

(१) वित्तीय लेखांकन- II

Financial Accounting - II

(२) व्यवसायिक संदेशवहन व्यवस्थापन

Business Communication Management

(३) व्यवसायिक कायदा

Business Law

(४) मौद्रीक अर्थशास्त्र - I

Monetary Economics - I

(५) आवश्यक इंग्रजी (Com. Eng)

Igniting Minds

(६) अ) आवश्यक मराठी (Com. Mar.)

भाषा दर्शन भाग–२

ब) आवश्यक संस्कृत (Com. Sansk.) } या पैकी कोणताही एक विषय

श्रीमद् भगवद्गीता–अध्याय–२

बी. कॉम. भाग–२ : B.Com. (Semester - IV)

अनिवार्य विषय (Compulsory Subjects)

(१) वित्तीय लेखांकन- III
Financial Accounting - III

(२) कौशल्य विकास
Skill Development

(३) आयकर
Income Tax

(४) मौद्रीक अर्थशास्त्र - II
Monetary Economics - II

(५) आवश्यक इंग्रजी (Com. Eng)
Igniting Minds

(६) अ) आवश्यक मराठी (Com. Mar.)
ब) आवश्यक संस्कृत (Com. Sansk.)
} या पैकी कोणताही एक विषय

१. दूतघटोत्कचम्
२. ग्रामगीतामृतम्
३. संस्कृत व्यवहार साहस्री

बी. कॉम. भाग–३: B.Com. (Semester - V)

(Core Group)

(१) वित्तीय लेखांकन – IV
Financial Accounting - IV

(२) परिव्यय लेखांकन
Cost Accounting

(३) भारतीय अर्थव्यवस्था-I
Indian Economics

(४) प्रबंधन प्रक्रिया
Management Process

(५) Elective Group-I (Any one)

विपणन व्यवस्थापन
Marketing Management

OR

संगणकीय लेखांकन
Computerized Accounting

} या पैकी कोणताही एक विषय

(६) Elective Group-II (Any one)

व्यवसाय वित्त-I
Business Finance-I

OR

अंकेक्षण
Auditing

} या पैकी कोणताही एक विषय

बी. कॉम. भाग–३ : B.Com. (Semester - VI)

(Core Group)

(१) वित्तीय लेखांकन – V
Financial Accounting - V

(२) प्रबंधकीय लेखांकन
Management Accounting

(३) भारतीय अर्थव्यवस्था- II
Indian Economics

(४) उच्चतम सांख्यिकी
Advanced Statistics

(५) Elective Group-I (Any one)

मानव संसाधन प्रबंधन
Human Resource Management

OR

अप्रत्यक्ष कर
Indirect Tax

}

१) या पैकी ज्यांनी Vth sem ला Marketing Management घेतले आहे त्यांना VIth Sem ला Human Resource Management घ्यावा लागेल.

२) ज्यांनी Vth sem ला Computerized Accounting घेतले आहे त्यांना VIth Sem ला Indirect tax घ्यावा लागेल.

(६) Elective Group-II (Any two)

व्यवसाय वित्त-II
Business Finance-II

OR

औद्योगिक कायदे
Industrial Law

}

१) या पैकी ज्यांनी Vth sem ला Business Finance विषय घेतला असेल त्यांना VIth sem ला Business Finance च विषय घ्यावा लागेल.

२) ज्या विद्यार्थ्यांनी Vth sem ला Auditing विषय घेतला असेल त्यांना VIth sem ला Industrial Law विषय घ्यावा लागेल.

पदवीपूर्व वर्गांच्या प्रवेशासाठी पात्रता

(१) **बी. कॉम. भाग १** : सत्र १ व २ : महाराष्ट्र राज्य शिक्षण मंडळाची १२ वी परीक्षा उत्तीर्ण झालेले विद्यार्थी.

(२) **बी. कॉम. भाग २** : सत्र ३ व ४ : नागपूर विद्यापीठाची बी.कॉम. भाग–१ सत्र १ व २ ही परीक्षा अथवा नागपूर विद्यापीठाने मान्यता दिलेली समकक्ष परीक्षा उत्तीर्ण झालेले विद्यार्थी/नागपूर विद्यापीठाच्या नियमानुसार एटीकेटी सवलत प्राप्त विद्यार्थी.

(३) बी. कॉम. भाग ३ : सत्र ५ व ६ : नागपूर विद्यापीठाची बी. कॉम. भाग–१ सत्र १ व २ ची परीक्षा उत्तीर्ण होणे आवश्यक आहे. बी.कॉम. भाग २ : सत्र ३ व ४ ही परीक्षा अथवा नागपूर विद्यापीठाने मान्यता दिलेली समकक्ष परीक्षा उत्तीर्ण झालेले विद्यार्थी/ नागपूर विद्यापीठाच्या नियमानुसार एटीकेटी सवलत प्राप्त विद्यार्थी.

पदव्युत्तर अभ्यासक्रम

सत्रपद्धती

(M. COM.)

एम. कॉम. चा अभ्यासक्रम C.B.C.S. (Choice Base Credit System) प्रमाणे आहे.

एम. कॉम. भाग–१ : सामान्य (Semester - I) General (मराठी माध्यम)

C 11 : Advanced Financial Accounting
C 12 : Indian Financial System
C 13 : Managerial Economics
C 14 : Marketing Management

एम. कॉम. भाग–१ : सामान्य (Semester - II)

C 21 : Research Methodology
C 22 : Advanced Cost Accounting
C 23 : Co-operation
C 24 : Human Resource Management

एम. कॉम. भाग–२ : सामान्य (Semester - III) - Core Group

C 31 : Advanced Management Accounting
C 32 : Statistical Technicles

Foundation Group - I

C 33 : Direct Taxes **OR**
Computer Application in Business

Elective Group - I

E 34 : Entrepreneurship Development **OR**
Service Sector Management

एम. कॉम. भाग–२ : सामान्य (Semester - IV) - Core Group

C 41 : International Business Environment IBE
C 42 : Recent Trends in Digital Commerce

Foundation Group - II

C 43 : Indirect Taxes **OR**
Operation Research

Elective Group - II

E 44 : E-Commerce **OR** Company Law

वाणिज्य शाखेत पदव्युत्तर वर्गांच्या प्रवेशासाठी पात्रता

(१) **एम. कॉम. भाग १ : सत्र १ व २ सामान्य** : नागपूर विद्यापीठाची बी.कॉम. ही पदवी परीक्षा उत्तीर्ण झालेले विद्यार्थी अथवा नागपूर विद्यापीठाने मान्यता दिलेली समकक्ष परीक्षा उत्तीर्ण झालेले विद्यार्थी.

(२) **एम. कॉम. भाग २ : सत्र १ व २ सामान्य :** नागपूर विद्यापीठाची एम.कॉम. भाग १ ही परीक्षा उत्तीर्ण अथवा नागपूर विद्यापीठाने मान्यता दिलेली समकक्ष परीक्षा उत्तीर्ण झालेले विद्यार्थी/नागपूर विद्यापीठाच्या नियमानुसार एटीकेटी सवलत प्राप्त विद्यार्थी.

प्रवेशविषयक आनुषंगिक माहिती

(१) गुणवत्तेप्रमाणे (मेरीट प्रमाणे) प्रवेश दिले जातील. **प्रवेशासंबंधीचा अंतिम अधिकार शासकीय नियमानुसार मा. प्राचार्यांचा आहे.**

(२) प्रवेश मिळालेल्या विद्यार्थ्यांच्या याद्या वेळोवेळी माहिती फलकावर लावल्या जातील. अशा याद्यांमध्ये विद्यार्थ्याचे नाव न आल्यास त्यांना प्रवेश मिळाला नाही असे समजावे. प्रवेश मिळेपर्यंत कोणताही विद्यार्थी वर्गात बसू शकणार नाही.

(३) प्रवेश मिळालेल्या विद्यार्थ्यास सर्व शुल्क आणि निधी निश्चित केलेल्या मुदतीच्या आत भरावे लागतील. ज्यांना हे शक्य नसेल त्यांनी प्राचार्यांकडून मुदतवाढ निश्चित करून घ्यावी. ही सर्वस्वी विद्यार्थ्यांची जबाबदारी आहे. इतरही बाबतीत विद्यार्थ्यांकडून मुदतीच्या आत व्हावयाची कार्यवाही मुदतीत होऊ शकत नसेल तर त्यासाठी मुदतवाढ मागून घेण्याची जबाबदारी सर्वस्वी विद्यार्थ्याची राहील. असे न झाल्यास दंड होण्याची किंवा प्रसंगी मिळालेला प्रवेश रद्द होण्याची शक्यता आहे. अशा परिस्थितीत त्याने भरलेली रक्कम परत मिळणार नाही.

(४) महाविद्यालयाकडून प्रवेश नाकारण्यात आल्यास आवेदनपत्रासोबत जोडलेली प्रमाणपत्रे प्रवेश नाकारल्यानंतर येणाऱ्या सोमवारी परत केली जातील.

(५) कार्यालयाकडून विद्यार्थ्याला प्रमाणपत्रे, सवलतीचे अर्ज, विद्यापीठ परीक्षांचे अर्ज, शिक्षण शुल्क, निधी इत्यादीबाबत ज्या पावत्या आणि नोंदी मिळतील त्या त्याने काळजीपूर्वक ठेवाव्यात. तसे न केल्यास ''अभिलेख'' (Record) शोधण्यासाठी विद्यार्थ्याला **''पडताळणी शुल्क'' (Verification Fee) म्हणून रु. १००/- भरावे लागतील.**

(६) माजी विद्यार्थ्यांना विद्यापीठातून प्रमाणपत्रे घ्यावयाचे असल्यास महाविद्यालयातील नोंदी (रेकॉर्ड) घेण्याकरीता पडताळणी शुल्क (रेकॉर्ड फी) रु. १००/- भरावे लागतील.

परत करावयाची रक्कम (Refundable Amount)

२०२१-२०२२ सत्रातील विद्यार्थ्याने बी. ए./ बी. कॉम. अंतीम वर्षाची महाविद्यालयातर्फे परीक्षा दिल्यानंतर पुन्हा पदव्युत्तर वर्गात याच महाविद्यालयात प्रवेश घेतला नसेल किंवा एम. ए. / ए. कॉम. भाग-१ या वर्गात याच महाविद्यालयात प्रवेश घेतला नसेल तसेच एम. ए./ एम. कॉम. अंतीम वर्गाची परीक्षा दिल्यानंतरचे विद्यार्थ्यांनी आपली अनामत रक्कम परत मिळण्यासाठी ३१ डिसेंबर पर्यंत प्रथम वर्ष संगणकीय प्रवेश पावतीचा प्रवेश क्रमांक, महाविद्यालय सोडण्याचा दाखला यांची छायाप्रत (Xerox Copy) देऊन अर्ज केला पाहिजे. (टीप : अनामत रक्कम घेणाऱ्या बी. ए./ बी. कॉम. भाग-१ चा प्रवेश सत्र २०२०-२०२१) आणि एम. ए./एम. कॉम भाग-१ चा प्रवेश सत्र २०२०-२०२१ मधील विद्यार्थ्यांना अनामत रक्कम मिळेल.

(१) **प्रवेश घेण्याची अंतिम तारीख - (नागपूर विद्यापीठ नियमानुसार)**

(२) प्रथम वर्ष कला आणि प्रथम वर्ष वाणिज्य मधील सर्व विद्यार्थ्यांनी विद्यापीठ नामांकन पत्र विद्यापीठ नियमानुसार भरणे आवश्यक आहे. तसेच ज्यांचे नामांकन प्रथम वर्षात झाले नसेल, त्यांनी द्वितीय वर्षात नामांकन शुल्क व नामांकन पत्र भरावे. नामांकन पत्र न भरल्यास विद्यार्थी स्वत: सर्वस्वी जबाबदार राहील.

(३) प्रथम वर्ष ते तृतीय वर्ष कला-वाणिज्य पर्यंतच्या सर्व विद्यार्थ्यांनी विद्यापीठ मशिन कार्डस ३० सप्टेंबर २०२२ पर्यंत भरून देणे आवश्यक आहे.

(४) प्रवेश अर्ज मिळाला म्हणजे प्रवेश मिळेलच असे नाही. माहितीपत्रक मिळाल्यानंतर तीन दिवसांचे आत प्रवेश अर्ज भरून देणे आवश्यक आहे.

(५) **ऐच्छिक विषयांची एकदा निवड केल्यानंतर त्यात कोणत्याही सबबीखाली बदल करता येणार नाही.**

(६) नागपूर विद्यापीठ परीक्षेचे आवेदन पत्र विद्यापीठाच्या अंतिम तारखेपर्यंत कार्यालयात भरून देणे आवश्यक आहे. त्यानंतर कोणत्याही विद्यार्थ्यांचे विद्यापीठ परीक्षेचे आवेदन पत्र स्वीकारले जाणार नाही. त्याची माहिती महाविद्यालयाचे ओळखपत्रात नमूद केली आहे ती विद्यार्थ्यांनी काळजीपूर्वक वाचावी.

(७) परीक्षाशुल्क भरले म्हणजे विद्यापीठ परीक्षेचे आवेदन पत्र सादर झाले असे विद्यार्थ्यांनी समजू नये. परीक्षेसाठी स्वतंत्र आवेदन पत्र कार्यालयात परीक्षा शुल्क रोख पटलावर भरून त्याची पावती परीक्षा आवेदन पत्रासोबत जोडावी.

(८) सर्व प्रकारच्या सवलती आणि शिष्यवृत्ती अर्ज आवश्यक कागदपत्रांसह दि. ३० ऑक्टोबर २०२२ पर्यंत भरणे आवश्यक आहे. नंतर दिलेल्या अर्जाला कार्यालय जबाबदार राहणार नाही.

(९) दर महिन्याच्या दुसऱ्या व चवथ्या शनिवारी कार्यालय बंद राहील.

(१०) प्रवेश अर्जासोबत सादर केलेल्या प्रत्येक प्रमाणपत्राच्या (जसे- टी.सी., गुणपत्रिका इत्यादी) प्रमाणित झेरॉक्स प्रती विद्यार्थ्याने स्वत:जवळ कमीत कमी २५ प्रति झेरॉक्स करून ठेवाव्या.

(११) कोणत्याही चौकशीसाठी कार्यालयात येताना विद्यार्थ्यांनी स्मार्ट कार्ड, महाविद्यालयाचे ओळखपत्र संबंधित कागदपत्रे तसेच प्रवेशाची संगणकीय पावती सोबत आणणे आवश्यक आहे.

(१२) महाविद्यालयातील सूचनाफलकावर लावलेल्या सूचना, विद्यापीठ अधिसूचना काळजीपूर्वक वाचून वेळोवेळी नोंद घ्यावी.

(१३) जे विद्यार्थी अंतिम परीक्षा (बी.ए.,बी.कॉम.,एम.ए.,एम.कॉम.) पास होतात पण त्यांचा निकाल withheld राहतो त्यांनी त्यांच्या प्रथम व द्वितीय वर्षाचा निकाल लागल्यावर विद्यापीठातून अंतिम वर्षाची गुणपत्रिका प्राप्त करावी. त्यासाठी T.R. ची प्रत सोबत घेऊन जावी.

शिष्यवृत्ती आणि फी-सवलती याबाबतची माहिती (Scholarship & Fee-Facilities)

महाविद्यालयात प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांकरिता उपलब्ध असलेल्या प्रमुख शिष्यवृत्या आणि सवलती यांची माहिती पुढे दिली आहे.

शिष्यवृत्ती प्रकार	आवश्यक योग्यता
१) भारत सरकार शिष्यवृत्ती	SC, ST, VJ, NT, OBC, SBC
२) प्राथमिक व माध्यमिक शिक्षकाच्या मुलांसाठी मिळणाऱ्या शिष्यवृत्ती	शिक्षक/शिक्षिकेचा मुलगा/मुलगी असणे आवश्यक. मागील परीक्षेत प्रथम श्रेणीत पास असावा. नोकरी करणारा नसावा.
३) स्वातंत्र्य संग्राम सैनिक	स्वातंत्र्य सैनिकांच्या अपत्यासाठी.
४) अपंग विद्यार्थी शिष्यवृत्ती	अपंग असल्याचा दाखला असणे आवश्यक.
५) ई. बी. सी.	वार्षिक उत्पन्न रु. ६,००, ००० च्या आत असणे आवश्यक.
६) महाराष्ट्र शासनाची गुणवत्ता शिष्यवृत्ती	एच.एस.सी. परीक्षेत ६०% गुण प्रथम प्रयत्नात आवश्यक ए.टी.के.टी. च्या खुल्या प्रवर्गातील (Open Category) सर्व वर्गातील विद्यार्थ्यांना ही सवलत पुढील वर्षी मिळणार नाही.
७) भारत सरकारची राष्ट्रीय कर्जाऊ शिष्यवृत्ती	मागील परीक्षेत किमान ६०% गुणांनी उत्तीर्ण असावा. नोकरी करणारा नसावा. अर्थार्जन सुरू झाल्यानंतर मासिक हफ्त्यामध्ये शिष्यवृत्तीची परतफेड करावी लागेल. १५ ऑगस्टच्या आत अर्ज करणे आवश्यक.
८) ग्रामीण भागातील हुशार विद्यार्थ्यासाठी राज्य शासनाची शिष्यवृत्ती	एच.एस.सी. परीक्षेत ६५% व पुढील परीक्षेत ६०% गुण असणे आवश्यक.
९) डॉ. आंबेडकर शिष्यवृत्ती	वसतीगृहात न राहाणाऱ्या अनुसुचित जाती प्रवर्गातील महाविद्यालयापासून २० कि.मी दूर राहणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी.

शिष्यवृत्ती आणि फी-सवलती याबाबतचे नियम व अटी

महाविद्यालयात प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांकरिता उपलब्ध असलेल्या प्रमुख शिष्यवृत्त्या आणि सवलती यांची माहिती पुढे दिली आहे.

१) कुठलेही शिष्यवृत्तीसाठी किंवा सवलत प्राप्त करण्यासाठी विद्यार्थ्यांची ७५% उपस्थिती आवश्यक आहे. त्याशिवाय शिष्यवृत्ती मिळणार नाही.

१) अर्ज करणारा विद्यार्थी महाराष्ट्र राज्याचा रहिवासी असावा.

२) विद्यार्थी मागील परीक्षेत उत्तीर्ण झालेला असावा.

३) विद्यार्थी नोकरी करणारा नसावा. परंतु विद्यार्थी कल्याण योजनेअंतर्गत विद्यापीठ अथवा महाविद्यालयात अर्धवेळ नोकरी करणारे विद्यार्थी मात्र यासाठी पात्र समजले जातील.

४) **शिष्यवृत्ती सवलत घेणाऱ्या विद्यार्थ्याने आधार संलग्नित राष्ट्रीयकृत अधिकोषात (बँकेत) खाते उघडणे आवश्य आहे. शिष्यवृत्ती आवेदन पत्रात विद्यार्थ्याने खाते क्रमांक लिहिणे आवश्यक आहे. शिष्यवृत्तीचे अर्ज कार्यालयात मिळतील. शिष्यवृत्तीचा अर्ज विद्यार्थ्यांनी ऑनलाइन भरून त्याची एक प्रत महाविद्यालयात देणे आवश्यक आहे. त्याशिवाय शिष्यवृत्ती मंजूर होणार नाही.**

५) **आर्थिकदृष्ट्या मागासलेल्या वर्गासाठी (इ.बी.सी.) संबंधी सूचना :-** प्रथम वर्षासाठी आर्थिकदृष्ट्या मागासलेल्या विद्यार्थ्यांनी भरावयाचा अर्ज आणि द्वितीय व तृतीय वर्षासाठी आर्थिक दृष्ट्या मागासलेल्या वर्गाची (इ.बी.सी.) सवलत पुढे चालू ठेवण्यासाठी करावयाचा अर्ज असे सवलतीसाठी असणारे अर्ज पूर्णपणे भरून आपल्या प्रवेश अर्जासोबत कार्यालयात दाखल करावेत. त्यासोबत अपत्याचा दाखला असणे आवश्यक आहे.

६) प्रवेश घेतल्यापासून एक आठवड्याच्या आत सर्व कागपत्रांसहित असणारा अर्ज कार्यालयात देणे आवश्यक आहे.

७) ज्या शिष्यवृत्तीसाठी किंवा सवलतीसाठी अर्ज करावयाचा असेल त्यासाठी नियमांप्रमाणे आपण पात्र असल्याची विद्यार्थ्याने खात्री करून घेणे आवश्यक आहे.

८) शासनातर्फे मिळणाऱ्या शिष्यवृत्ती व सवलती याबाबत तपशीलवार माहिती व मार्गदर्शनासाठी महाविद्यालयाच्या **शिष्यवृत्ती आणि सवलती विभागाचे** सहकार्य घ्यावे.

९) योग्यवेळी, रीतसर व आवश्यक त्या सर्व कागदपत्रांसोबत अर्ज न दिल्यास शिष्यवृत्ती अथवा सवलत नामंजूर होण्याची शक्यता असते.

१०) **शिष्यवृत्ती / सवलत नामंजूर झाल्यास पूर्ण शुल्क भरावे लागेल. यासाठी खालील नियम लक्षपूर्वक वाचावेत.**

११) शिष्यवृत्ती अर्ज भरण्याची व त्याची प्रत महाविद्यालयात सादर करण्याची जबाबदारी विद्यार्थ्याची आहे.

विद्यार्थ्यांना मिळणाऱ्या सवलती

ई.बी.सी. सवलत : इ.बी.सी. सवलत घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांच्या पालकांचे उत्पन्नाचे प्रमाणपत्र रु. ६,००,०००/- (सहा लक्ष) च्या खाली असावे.

१) विद्यार्थी मागील परीक्षेत उत्तीर्ण झालेला असावा.

२) मार्कशिट जोडावी व दोन पासपोर्ट फोटो देणे.

३) S.S.C., H.S.C. सत्र २०१६-१७ पासून ई.बी.सी. फार्म ऑनलाईन झालेले आहे.

४) पालकांचे वार्षिक उत्पन्न म्हणजे मूळ वेतन व इतर भत्ते मिळून रु. ६,००,०००/- आत असावे.

५) **विशेष कार्यकारी दंडाधिकारी यांची उत्पन्नाच्या दाखल्यावर स्वाक्षरी नसल्यास ई.बी.सी. सवलत नामंजूर करण्यात येईल.**

६) **खालील पैकी एका अधिकाऱ्याने प्रमाणित केलेला उत्पन्नाचा दाखला अर्जासोबत जोडणे आवश्यक आहे.**

शहर विभाग	**खेडे विभाग**
अ) तहसिलदार	**अ) सरपंच**
ब) महसूल खात्यातील प्रथम/द्वितीय श्रेणी राजपत्रित अधिकारी	**ब) संवर्ग विकास अधिकारी** (B. D. O.)
	क) पटवारी आणि महसूल खात्यातील अधिकारी

७) आईवडील हयात असताना विद्यार्थ्याने पालक म्हणून प्रवेश अर्जावर स्वत: सही करू नये.

८) वडील हयात नसतील आणि आई जिवंत असेल तर अर्जावर आईची सही किंवा अंगठा असावा. इतरांची स्वाक्षरी चालणार नाही. वडील हयात नसतील तर त्यांच्या मृत्यूचा दाखला अर्जासोबत जोडणे आवश्यक आहे.

९) शिष्यवृत्ती व सवलती शासनातर्फे निर्गमित होणाऱ्या आदेशानुसार तसेच नियमामध्ये बदल होऊ शकतो त्याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.

१०) ई.बी.सी. सवलतीच्या अर्जासोबत वडिलांच्या सहीनिशी आणि प्रथम किंवा द्वितीय श्रेणी राजपत्रित अधिकाऱ्यांच्या सही व शिक्क्यानिशी प्रवेश अर्जासोबत उत्पन्नाचा आणि अपत्यांचा दाखला कार्यालयात सादर करणे आवश्यक आहे.

(२) प्राथमिक शाळेतील शिक्षकांच्या मुला-मुलींना मिळणारी सवलत

१) ही सवलत घेणारा विद्यार्थी मागील परीक्षेत उत्तीर्ण झालेला असावा.

२) ही सवलत सरकारी, निमसरकारी आणि स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या शाळा, महानगरपालिका, नगरपालिका, जिल्हा परिषद, कॉन्व्हेंट इत्यादी सरकारमान्य आणि अनुदानप्राप्त खाजगी शाळेत नोकरी करणाऱ्या प्राथमिक शिक्षकांच्या मुला-मुलींना मिळते. त्यात ते १ ते ४ वर्गांना शिकवितात असे नमूद करावे. माध्यमिक शिक्षक सवलतीसाठी विद्यार्थ्यांचे पालक ५ ते ७ वर्गांना शिकवितात असे नमूद करावे किंवा मुख्याध्यापकाच्या सही व शिक्यानिशी संबंधित विद्यार्थ्याने पालक ५ ते ७ वर्गांना शिकवितात असे प्रमाणपत्र जोडावे. प्राथमिक/माध्यमिक शिक्षक हे विना अनुदानीत शाळांमधील असल्यास ही सवलत मिळणार नाही. शाळा संचालकाचे/ मुख्याध्यापकांचे शाळा अनुदानित असल्याचे प्रमाणपत्र सोबत जोडणे आवश्यक आहे.

३) या सवलतीसाठी नोकरीबाबत वरिष्ठ अधिकाऱ्याचा दाखला देणे आवश्यक आहे.

४) सेवानिवृत्त झाल्यावर ही सवलत मिळणार नाही.

(३) संचालक, समाज कल्याण विभाग, पुणे याच्या मार्फत मिळणाऱ्या विविध शिष्यवृत्ती

१) या शिष्यवृत्ती अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, भटक्या व अर्धभटक्या जमाती, (शेड्युल्ड ट्राईब्ज, नोमॅडिक ट्राईब्ज, सेमिनोमॅडिक ट्राईब्ज) समुहातील विद्यार्थ्यांनाच मिळतील, स्पेशल बॅकवर्ड क्लास एस.बी.सी.तसेच ओ.बी.सी. इतर मागासवर्गीय मधील विद्यार्थ्यांना सुद्धा या शिष्यवृत्ती मिळणार आहेत.

२) वरील समुहातील जाती व जमातीची सविस्तर यादी कार्यालयाच्या शिष्यवृत्ती आणि शैक्षणिक सवलती विभाग, समाज कल्याण खाते, नागपर येथे पहावयास मिळेल. या यादीतील जाती / जमातीच्या नावाप्रमाणेच सक्षम अधिकाऱ्यांचा तद्विषयक दाखला असणे आवश्यक आहे.

३) अनुत्तीर्ण विद्यार्थ्याला अशी सवलत मिळणार नाही.

४) अर्जदार विद्यार्थी यापूर्वीच्या पात्रता परीक्षेत उत्तीर्ण झालेला असावा.

५) ज्या विद्यार्थ्यांच्या वडीलांचे उत्पन्न रु. १,००,०००/- पेक्षा कमी आहे त्यांना पूर्ण सवलत मिळेल.

६) ज्या विद्यार्थ्यांच्या वडीलांचे उत्पन्न रु.४,५०,००० च्या वर आहे, त्यांना अर्धी सवलत मिळेल. यासाठी त्यांना फ्री शिप परतफेड साठी अर्ज करावा लागेल.

७) ज्या विद्यार्थ्यांचे शिक्षणात खंड पडला असेल त्याला खंड प्रमाणपत्र द्यावे लागेल ते शिष्यवृत्ती फार्मला जोडावे.

८) **अनुसूचित जाती जमातीच्या विद्यार्थ्यांना मागील परीक्षेत ६० टक्के गुण असतील तर त्यांना जास्त दराने शिष्यवृत्ती मिळेल.**

९) **अनुसूचित जाती जमातीच्या विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्तीसाठी अर्ज करताना खालील प्रमाणपत्रे जोडावी लागतील.**

अ) शाळा सोडण्याच्या प्रमाणपत्राची तसेच गुणपत्रिकेची प्रमाणित सत्य प्रतिलिपी (True Copy of School Leaving Certificate / Mark List Attested) एक प्रत जोडावी.

ब) उत्पन्नाचा दाखला तहसिलदारांनीच निर्गमीत केलेला असावा. त्यावर शिक्का व सही असणे आवश्यक आहे.

क) जात प्रमाणपत्र (Caste Certificate) ची प्रमाणित सत्य प्रतिलिपी (True Copy) एक प्रत जोडावी.

ड) शिक्षणात खंड पडला असेल तर त्यासाठी खंड (Gap Certificate) प्रमाणपत्र जोडणे आवश्यक आहे.

इ) सर्व प्रमाणपत्रांच्या फोटो प्रती (Xerox) प्रमाणित असाव्यात.

उ) आधारकार्ड आणि राष्ट्रीयकृत बँकेच्या बचतखात्याची सत्यप्रत (Xerox) जोडणे आवश्यक आहे. आधारकार्ड बँक खात्याशी संलग्न केले असल्याबाबतचा पुरावा म्हणून बँकेकडून संलग्न केल्याची पावती जोडावी.

फ) डुप्लीकेट टी.सी.ला शिष्यवृत्ती मिळणार नाही.

विशेष सूचना : जमातीच्या पडताळणी प्रमाणपत्राऐवजी शपथपत्र (Affidavit) चालणार नाही.

१) मान्यताप्राप्त वसतीगृहात राहणाऱ्या विद्यार्थ्यांनाच शिष्यवृत्ती मिळू शकेल. त्यासाठी अर्जासोबत संबंधित अधिकाऱ्यांचे प्रमाणपत्र जोडावे लागेल. या प्रमाणपत्रात वसतीगृहाला विद्यापीठाची मान्यता आहे असा उल्लेख असावा.

२) पालक जर नोकरीत असतील तर त्यांच्या कार्यालयातील मुख्य अधिकाऱ्यातर्फे उत्पन्नाचा प्रमाणित दाखला देणे आवश्यक आहे. त्यात Basic Pay, D.A., AGP, HRA, CLA इत्यादी तपशील असावा. उत्पन्नाचा खोटा दाखला किंवा जातीचे पडताळणी प्रमाणपत्र खोटे आहे म्हणून नामंजूर झालेल्यांना कोणतीही सवलत मिळणार नाही. एवढेच नव्हे तर त्यांना नियमानुसार शिक्षा होईल.

(४) अपंग विद्यार्थ्यांना मिळणाऱ्या सवलती

१) ही सवलत फक्त अपंग विद्यार्थ्यांनाच मिळेल.

२) या सवलतीसाठी जातीची/जमातीची अट नाही.

३) विद्यार्थ्यांच्या वडिलांचे एकूण मासिक उत्पन्न रू. ७५० पेक्षा कमी असावे.

४) विद्यार्थी मागील परीक्षेत अनुत्तीर्ण नसावा. तो कमीत कमी ४० टक्के गुण घेऊन उत्तीर्ण झालेला असावा. गुणपत्रिकेची प्रमाणित फोटो प्रत (Xerox) जोडणे आवश्य आहे.

५) अपंग असल्याबद्दल विद्यार्थ्याने सिव्हील सर्जनचा दाखला व स्वत:चे अपंग भागासहीत छायाचित्र देणे आवश्यक आहे. तसेच तो **ई.बी.सी.** सवलतीसाठी पात्र असल्यास त्यासाठी आवश्यक असणारा अर्ज करणे आवश्यक आहे.

(५) सैनिकांच्या पाल्यांना फी माफी सवलती

१) सैनिकांची मुले/मुली/विधवा यांना ही सवलत आर्थिकदृष्ट्या मागास वर्गाप्रमाणे ई.बी.सी. मिळू शकते.

२) यासाठी उत्पन्न व रहिवासाची अट नाही.

३) डिस्ट्रीक्ट सोल्जर, सेलर्स, एअरमेन बोर्ड यांचा सवलतीस पात्र असल्याबद्दल दाखला आवश्यक आहे.

४) विद्यार्थी मागील परीक्षेत अनुत्तीर्ण नसावा.

पात्रता– अ) चीन किंवा पाक आक्रमणात ठार किंवा पंगू झालेल्या सैनिकांची मुले/मुली/विधवा.

ब) राखीव पोलीस दलातील सीमेवर पाठविलेल्या पोलिसांची मुले/मुली.

क) राष्ट्रीय आणिबाणीचे वेळी शिक्षण सोडून सैन्यात दाखल झालेल्या विद्यार्थ्यांना शिक्षण पूर्ण करण्यासाठी फी–सवलत आणि उपजिविकेसाठी अनुदान मिळेल.

(६) स्वातंत्र्य सैनिकांच्या मुला–मुलींना सवलती

१) ही सवलत स्वातंत्र्य सैनिकांच्या मुलांना आणि वडील हयात नसल्यास नातवंडांना मिळते.

२) वडील हयात नसल्यास आजोबा स्वातंत्र्य सैनिक होते असा दाखला देणे आवश्यक आहे. (वडील नसल्यास ते हयात नसल्याचा दाखला सोबत जोडावा).

३) वरील दाखल्यात कमीत कमी एक महिना कारावास झाल्याचा कारागृहाचा दाखला असावा किंवा स्वातंत्र्य चळवळीत मालमत्ता किंवा उदरनिर्वाहाचे साधन नष्ट झाल्याचा दाखला असावा.

४) या सवलतीसाठी उत्पन्नाची अट नाही.

५) विद्यार्थी मागील परीक्षेत उत्तीर्ण झालेला असावा.

(७) एकदा अनुत्तीर्ण झालेल्या अनुसूचित जाती जमातीच्या विद्यार्थ्यांसाठी सवलती

१) विद्यार्थी अनुसूचित जाती/जमाती/भटक्या अर्धभटक्या जमातीचा असावा. विद्यार्थी फक्त एक वेळ अनुत्तीर्ण झाला असल्यास पूर्वीच्या सवलती व परीक्षा यांच्या पूर्ण खुलाशासहित योग्य दाखल्यानिशी अर्ज करावा.

२) शिक्षणात खंड पडला असेल तर खंड प्रमाणपत्र देणे आवश्यक आहे. **वरीलपैकी कोणत्याही सवलतीसाठी भरावयाचे प्रपत्र मिळाल्यानंतर १५ दिवसांचे आत ते पूर्णपणे भरून कार्यालयात दाखल केलेच पाहिजे.**

उपस्थितीविषयक नियम (Attendance Rules)

(१) महाविद्यालयात प्रत्येक विषयासाठी होणाऱ्या तासिकांना उपस्थित राहणे प्रत्येक विद्यार्थ्याचे कर्तव्य आहे. विद्यापीठाच्या परीक्षेसाठी किमान **७५ टक्के उपस्थिती अनिवार्य आहे. अन्यथा विद्यार्थ्याला विद्यापीठ नियमानुसार** परीक्षेस बसता येणार नाही हे विद्यार्थ्यांनी कटाक्षाने लक्षात घ्यावे.

२) अनुपस्थित राहिल्यास **प्रत्येक तासिकप्रमाणे दंड** केला जाईल आणि प्रथम सत्राचे शेवटी याची सूचना पालकांना दिली जाईल.

३) **अनुज्ञेशिवाय किंवा पूर्व लेखी सूचनेशिवाय विद्यार्थी सतत एक महिना अनुपस्थित राहिल्यास त्याचे नांव महाविद्यालयाचे उपस्थिती पटावरून कमी करण्यात येईल. अशा विद्यार्थ्यांना आवश्यक शुल्क भरूनच पुनप्रवेशासाठी आवेदन करता येईल.**

४) एम.ए./एम.कॉम. च्या विद्यार्थ्यांनी वेळोवेळी होणाऱ्या चर्चासत्रांना उपस्थित राहणे आवश्यक आहे. त्यासाठी असणारी अनुपस्थिती दंडनीय राहील.

५) पदवी पूर्व वर्गातील सर्व विद्यार्थ्यांना महाविद्यालयात होणाऱ्या प्रत्येक कार्यक्रमाला उपस्थित राहणे आवश्यक आहे.

महाविद्यालयीन शिस्त (College Descipline)

महाविद्यालयात प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांना त्यांच्या गैरवर्तणुकीमुळे महाविद्यालयाचे शैक्षणिक वातावरण दूषित होणार नाही याची खबरदारी घेणे बंधनकारक राहील. महाविद्यालयात बेशिस्त निर्माण करणाऱ्या विद्यार्थ्यावर पुढील प्रमाणे कारवाई होऊ शकते.

१) **विविध प्रकारच्या शस्त्रांद्वारे दहशत निर्माण करणाऱ्या विद्यार्थ्यांना ताबडतोब पोलीसांच्या हवाली करण्यात येईल तसेच त्यांचा प्रवेश सुद्धा रद्द करण्यात येईल.**

२) **विद्यार्थ्यांनी व्हरांड्यामध्ये गोंधळ करून किंवा आपसात मोठ्याने बोलून चालू असणाऱ्या शैक्षणिक कार्यात व्यत्यय आणू नये. अशी वर्तणूक करणाऱ्या विद्यार्थ्यावर दंडात्मक कारवाई करण्यात येईल.**

३) **महाविद्यालयाच्या कोणत्याही संपत्तीचे नुकसान करणाऱ्या विद्यार्थ्यावर वैयक्तिक आणि सामुहिक दंडात्मक कारवाई करण्यात येईल.**

४) महाविद्यालयात येताना प्रत्येक विद्यार्थ्याने अभिज्ञानपत्र (I Card) सोबत आणणे आवश्यक आहे.

महाविद्यालयीन चाचणी परीक्षा (College Test Examination)

विद्यापीठ परीक्षेसाठी सक्षम व्हावे म्हणून सेमीस्टर प्रमाणे सराव परीक्षा घेण्यात येईल. या परीक्षेला बसणे अनिवार्य आहे. विद्यार्थ्यांनी परीक्षेच्या सर्वसामान्य नियमांचे पालन करणे आवश्यक राहील. याशिवाय प्रत्येक विषयामध्ये किमान ४० टक्के गुण मिळवणे आवश्यक राहील. यापेक्षा कमी गुण मिळविणाऱ्या विद्यार्थ्यांना तसेच चाचणी परीक्षेला अनुपस्थित राहणाऱ्या विद्यार्थ्यांना नियमानुसार दंड केल्या जाईल.

अभिज्ञानपत्र किंवा ओळखपत्र (Identity Card)

प्रवेश मिळताच विद्यार्थ्यास अभिज्ञानपत्र दिले जाईल. प्रवेश मिळाल्यापासून १० दिवसाचे आत विद्यार्थ्याने अभिज्ञानपत्र न नेल्यास त्याचा प्रवेश आपोआपच रद्द होईल. अभिज्ञानपत्रातील माहितीच फक्त प्रमाणित मानली जाईल. अभिज्ञानपत्राशिवाय विद्यार्थ्याला वर्गात प्रवेश मिळणार नाही. अभिज्ञानपत्रातील माहितीत बदल करण्याचा विद्यार्थ्याने प्रयत्न केल्यास तो गुन्हा समजला जाईल आणि त्याबद्दल त्याला महाविद्यालयातून काढून टाकण्याची

शिक्षा दिली जाईल. अभिज्ञानपत्रावर मा. प्राचार्यांची/उपप्राचार्यांची सही घेणे आवश्यक आहे.

ग्रंथालय, वाचनालय, वर्ग व महाविद्यालयीन इतर कार्यक्रम अशा विविध ठिकाणी प्रवेश मिळविण्याकरिता तसेच इतर वेळी स्वत:च्या सोयीसाठी हे अभिज्ञानपत्र विद्यार्थ्यांनी सतत जवळ बाळगावे.

१) प्रत्येक विद्यार्थ्याने प्रवेश घेतल्यानंतर ८ दिवसांचे आत अभिज्ञान पत्रावर मा. प्राचार्यांची किंवा उपप्राचार्यांची स्वाक्षरी घेणे आवश्यक आहे. मुदतीच्या आत स्वाक्षरी न घेतल्यास त्यासाठी विलंब शुल्क आकारण्यात येईल. व त्याचे सर्व अधिकार मा. प्राचार्यांना राहतील.

२) ८ दिवसाच्या आत स्वाक्षरी न घेतल्यास त्याची पूर्णत: जबाबदारी विद्यार्थी व पालकांची राहील. त्याला प्रवेशानंतरच्या सवलती मिळणार नाहीत.

३) स्वाक्षरी घेतलेले अभिज्ञानपत्र हरविल्यास ते पुन्हा मिळविण्यास विद्यार्थ्याला अर्ज करावा लागेल. तसेच अतिरिक्त शुल्क भरावे लागेल.

४) अभिज्ञानपत्रावर सही घेण्यासाठी विद्यार्थ्यांनी स्वत: हजर रहावे अन्यथा स्वाक्षरी मिळणार नाही.

५) प्रत्येक विद्यार्थ्याने वर्गात येताना अभिज्ञानपत्र आणणे आवश्यक आहे.

ग्रंथालय (Library)

महाविद्यालयाचे ग्रंथालय समृद्ध आहे. त्यात विविध विषयांची पाठ्यपुस्तके, संदर्भ ग्रंथ, मासिके, पाक्षिके इत्यादींचा समावेश आहे. ग्रंथालयातील पुस्तकांची संख्या ६५,००० पेक्षा अधिक आहे. ग्रंथालय सेवेचा लाभ घेऊन विद्यार्थ्यांनी आपले व्यक्तिमत्त्व विकसित केले पाहिजे. ग्रंथालय सेवेसंबंधी विद्यार्थ्यांनी पुढील नियमांचे पालन करणे आवश्यक आहे.

१) प्रत्येक विद्यार्थ्याला दोन ग्रंथालय तिकिटे (Borrorwer Tickets) देण्यात येतील. त्यापैकी एक पाठ्यपुस्तकांसाठी आणि एक सामान्य पुस्तकासाठी राहील. त्यांचे आधारे त्यांना उपलब्ध ग्रंथ साठ्यातून दोन पुस्तके मिळू शकतील.

२) ग्रंथालयातील पुस्तके घरी नेण्यासाठी विद्यार्थ्याला दिलेली सभसदत्त्वाची तिकीटे हरविल्यास त्याची माहिती संबंधित विद्यार्थ्याने त्वरित लेखी स्वरुपात देणे आवश्यक आहे. कारण त्यासाठी तो विद्यार्थी व्यक्तिश: जबाबदार समजला जाईल. मूळ तिकिटे (बी.टी. कार्ड) हरविल्यास प्रत्येकी २५ रुपये शुल्क आकारून दुसरी तिकीटे मिळू शकतील.

३) प्रत्येक विद्यार्थी हा आपल्या सभासद तिकीटांसाठी आणि ओळखपत्रासाठी व्यक्तिश: जबाबदार राहील. त्या तिकीटांचा कोणी दुरूपयोग करून त्यावर पुस्तक नेले तर त्याची जबाबदारी विद्यार्थ्यावर राहील तसेच त्यामुळे ग्रंथालयाचे काही नुकसान झाल्यास त्याची भरपाई त्याला करून द्यावी लागेल.

४) **जर पुस्तकाची काही हानी झाली असेल तर ते पुस्तक नेण्यापूर्वी ग्रंथालयीन कर्मचाऱ्यांच्या निदर्शनास आणून देणे हे विद्यार्थ्याचे कर्तव्य आहे. त्यानुसार अधिकृत नोंद करवून घ्यावी. नोंद नसल्यास पुस्तक हानीची जबाबदारी विद्यार्थ्यावर राहील. त्या संदर्भात ग्रंथपाल ठरवतील त्याप्रमाणे त्याला रक्कम भरावी लागेल.**

५) **घरी वाचावयास दिलेली पुस्तके मुदतीत परत केली पाहिजेत. पुस्तके परत करण्यास विलंब झाला तर पाठ्य पुस्तकासाठी दर दिवसाला पाच रुपये आणि सामान्य पुस्तकासाठी दोन रुपये आकार (दंड) द्यावा लागेल.**

६) **विद्यार्थ्याच्या नावावर असलेले पुस्तक गहाळ झाल्यास त्याची दुसरी प्रत आणून द्यावी लागेल. जर त्याची दुसरी प्रत उपलब्ध नसल्यास ग्रंथालय समिती जितकी रक्कम ठरवतील तितकी रक्कम भरपाई म्हणून द्यावी लागेल.**

७) वाचनकक्षातील कर्मचाऱ्याला ओळखपत्र दाखविल्याशिवाय वाचनकक्षात प्रवेश दिला जाणार नाही. वाचनकक्षात शांतता भंग करणाऱ्या विद्यार्थ्यास वाचनकक्षाबाहेर घालविण्याचा अधिकार तेथे उपस्थित ग्रंथालय कर्मचाऱ्यास राहील. विद्यार्थ्याकरिता तयार केलेली ग्रंथालय तिकीटे (बी. टी. कार्ड) विद्यार्थ्याने वापराकरिता न नेल्यास, विद्यार्थ्याला ती खराब झाल्याबद्दल प्रत्येकी पाच रुपये शुल्क भरावे लागेल.

८) प्रत्येक विद्यार्थ्याने वाचन कक्ष सोडण्यापूर्वी आपल्या जवळील पुस्तके, मासिके नियतकालिके परत केली पाहिजेत. वाचनकक्षाबाहेर कोणतेही वाचन साहित्य नेता येणार नाही. त्या संबंधीचे सर्व नियमभंग दंडनीय राहतील.

९) प्रवेश द्वारावरील ग्रंथालयीन कर्मचाऱ्याला ग्रंथालयाबाहेर जाणाऱ्या कोणत्याही वस्तुची पाहणी करण्याचा अधिकार राहील.

● राष्ट्रीय छात्र सेना (N.C.C.) ● शारीरिक शिक्षण योजना

● राष्ट्रीय सेवा योजना (N.S.S.) ● लोकसंख्या शिक्षण मंडळ (आजीवन अध्ययन आणि विस्तार विभाग)

● विद्यापीठ नियमानुसार पदवी वर्गाच्या विद्यार्थ्यांना खालील चार योजनांपैकी एका प्रकारात सहभागी होता येईल.

१) शारीरिक शिक्षण योजना ३) राष्ट्रीय सेवा योजना

२) राष्ट्रीय छात्र सेना ४) लोकसंख्या शिक्षण मंडळ

● राष्ट्रीय छात्र सेनेत प्रवेशासंबंधीच्या अटीची पूर्तता करणाऱ्या विद्यार्थ्याला सहभागी होण्याची संधी मिळेल.

● राष्ट्रीय सेवा योजना व लोकसंख्या शिक्षण मंडळ यांच्या प्रवेशासंबंधीच्या अटींची पूर्तता करणाऱ्या विद्यार्थ्याला त्यामध्ये सहभागी होण्याची संधी मिळेल.

या योजनांमध्ये सहभागी होणाऱ्या विद्यार्थ्यांना ८० टक्के उपस्थितीचे बंधन पाळणे आवश्यक आहे. उपस्थिती कमी असल्यास नियमानुसार विद्यार्थ्यांना परीक्षेला बसता येणार नाही. या योजनासंबंधी विद्यापीठ आणि शासन यांनी ठरविलेले सर्व नियम बंधनकारक राहतील. राष्ट्रीय सेवा योजना आणि लोकसंख्या शिक्षण मंडळ व राष्ट्रीय छात्र सेनेत सहभागी होणाऱ्या विद्यार्थ्यांना नियमानुसार काही विशेष संधी मिळू शकतात.

राष्ट्रीय छात्र सेनेत सहभागी होणाऱ्या विद्यार्थ्यांना नियमानुसार प्राप्त होणारे विशेष लाभ व संधी

१) सी–प्रमाणपत्र ('C' Cert.) धारकांसाठी सैन्यात कमिशन मिळण्याकरिता ३२ जागा आरक्षित आहेत.

२) (Hav, Clerk in Any) या पदाकरिता बी–प्रमाणपत्र ('B' Cert.) धारकांना चार गुणांचा भार (Weightage) मिळेल.

३) केंद्रीय राखीव दलात एन.सी.सी प्रमाणपत्र धारकांना विशेष सवलती आहेत.

४) टेलिफोन ऑपरेटर या पदाकरिता एन.सी.सी. प्रमाणपत्र धारकांना दहा गुणांची सवलत असते.

५) छात्र सैनिकांना आपले कर्तव्य करत असताना अपघात / मृत्यू झाल्यास २,००,००० रुपयापर्यंत नुकसान भरपाई मिळते.

६) बोर्डाच्या परीक्षेत ७५ टक्के पेक्षा अधिक गुण मिळविणाऱ्या विद्यार्थ्यांना प्रत्येकी १,००० रुपये डी.जी.एन.सी.सी. तर्फे शिष्यवृत्ती मिळते.

७) बी आणि सी प्रमाणपत्र धारकांना महाराष्ट्र सरकारच्या पोलीस सेवांमध्ये अग्रक्रम मिळतो.

८) गणराज्य दिन परेडसाठी दिल्लीला जाणाऱ्या छात्रसैनिकाला महाराष्ट्र सरकारतर्फे १,००० रुपये मिळतात.

९) कमी उत्पन्न असणाऱ्या हुशार विद्यार्थ्याला मा. मुख्यमंत्र्यातर्फे शिष्यवृत्ती मिळते.

१०) औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था मध्ये प्रवेशासाठी एन.सी.सी. बी प्रमाणपत्र धारकांना चार गुणांची सवलत असते.

११) एन.सी.सी. मध्ये सहभागी होणाऱ्या विद्यार्थ्यांना नागपूर विद्यापीठाच्या परिक्षेत दरवर्षी जास्तीत जास्त १० गुण मिळू शकतात.

१२) एन.सी.सी. छात्रांना सहारा ग्रुप तर्फे सहारा स्कॉलरशिप रु. १५,००० मिळू शकते. तसेच व्यावसायिक उच्च शिक्षणाकरिता (यू.जी.सी. मान्यताप्राप्त अभ्यासक्रमाकरिता) रु. ५०,००० शिष्यवृत्ती मिळते.

१३) महाराष्ट्र राज्यातील कॅडेट्सना (विद्यार्थ्यांना) मुख्यमंत्री शिष्यवृत्ती रु. ९०० मिळते. तसेच बेस्ट एन.सी.सी. कॅडेट प्रत्येक ग्रुपला रु. ३००० शिष्यवृत्ती मिळते.

राष्ट्रीय सेवा योजना व लोकसंख्या शिक्षक मंडळ यात सहभागी होणाऱ्या विद्यार्थ्यांना नियमानुसार विद्यापीठ परिक्षेत पहिल्या वर्षी जास्तीत जास्त १० गुण मिळू शकतात. शारीरिक शिक्षण (क्रीडा विभाग) विभागात सहभागी विद्यार्थ्यांना विद्यापीठ स्तरावरील कामगिरीनुसार १० गुण मिळू शकतात. तसेच विद्यापीठ चमूत निवड झाल्यास २५ गुण मिळू शकतात.

महाविद्यालयाचा वार्षिकांक : साहित्य साधना

महाविद्यालयातर्फे प्रकाशित होणाऱ्या साहित्य साधना या वार्षिकांकाच्या संपादकांची नेमणूक, लेख, छायाचित्रे, छपाई इत्यादी बाबत प्राचार्यांचा निर्णय अंतिम राहील. साहित्य साधनेसाठी द्यावयाचे लेख १५ डिसेंबर पर्यंतच स्वीकारले जातील. शैक्षणिक दृष्ट्या महत्त्वपूर्ण विषयांवर लेख, कविता, चुटके, कथा लिहून विद्यार्थ्यांनी साहित्य साधना हा अंक अधिक समृद्ध केला पाहिजे.

सायकल स्टॅण्ड

संपूर्ण सत्रासाठी सायकलधारक, दुचाकी वाहनांसाठी संपूर्ण सत्रासाठीचे शुल्क संस्था ठरवेल त्याप्रमाणे आकारण्यात येईल. स्टॅण्डचे सत्र शुल्क न भरणाऱ्या महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांच्या सायकलीसाठी पाच रुपये आणि स्वयंचलित दुचाकी स्कुटर/मोटार बाईक वाहनांसाठी दहा रुपये प्रती दिन शुल्क राहील. तर बाह्य व्यक्तीच्या सायकलीसाठी पाच रुपये आणि स्वयंचलित दुचाकी स्कुटर/मोटार बाईक वाहनांसाठी दहा रुपये प्रती दिन शुल्क आकारले जाईल. इतर नियम सायकल स्टॅण्डवर पहावयास मिळतील.

विद्यार्थ्यांसाठी मार्गदर्शनपर नियम

१) १९९६-९७ या सत्रापासून महाराष्ट्र विद्यापीठ कायदा-१९९९ च्या अनु. ४० (२) (ब) नुसार नागपूर विद्यापीठाने केलेल्या मार्गदर्शनपर नियम क्र. ४ आणि क्र. ५ (१९९६) प्रमाणे महाविद्यालयीन विद्यार्थी मंडळाची (College Students Council) स्थापना केली जाईल. या मंडळाचा कालावधी ३० एप्रिल २०२१ पर्यंत राहील. सविस्तर माहिती महाविद्यालयात सूचनेद्वारे दिली जाईल.

२) विद्यार्थ्यांजवळ अभ्यासक्रमात नमूद केलेली पाठ्यपुस्तके असली पाहिजेत. त्याचप्रमाणे आवश्यक असे इतर शैक्षणिक साहित्यसुद्धा असलेच पाहिजे.

३) प्राध्यापकांनी नेमून दिलेला, घरून आणावयाचा किंवा वर्गात करावयाचा लेखी अभ्यास विद्यार्थाने वेळेवर पूर्णपणे आणि व्यवस्थितपणे करून आणलाच पाहिजे. अभ्यास आणि नेमून दिलेले गृहपाठ या संबंधात प्रत्येक विद्यार्थ्याचे वर्तन समाधानकारक असावे. विद्यापीठ परीक्षेकरीता पात्रता ठरविताना ही बाब अवश्य विचारात घेतली जाईल.

४) विद्यार्थ्यांनी महाविद्यालयाची मालमत्ता काळजीपूर्वकपणे वापरावी. महाविद्यालयाच्या मालमत्तेची हेतुपुरस्सर केलेली हानी किंवा तिच्या केलेल्या कोणत्याही दुरुपयोगाबद्दल आणि गैरवर्तनाबद्दल शिक्षा होईल.

५) विद्यार्थ्यांनी महाविद्यालयाच्या शिस्तीचे काटेकोरपणे पालन करणे आवश्यक आहे. महाविद्यालयातील गैरवर्तणूक कडक शिक्षेस पात्र ठरेल. व अशा गैरवर्तणुकीकरीता विद्यार्थ्यास महाविद्यालयातून काढून टाकले जाईल. तसेच प्राध्यापकांनी वेळोवेळी दिलेल्या शिस्तीसंबंधीच्या सूचनांचे विद्यार्थ्यांनी पालन करावे.

६) तास सुरू होण्यापूर्वी सर्व विद्यार्थ्यांनी आपआपल्या जागी बसणे आवश्यक आहे. तास नसल्यास असणारा फावला वेळ त्यांनी वाचनालयात घालवावा. कोणत्याही परिस्थितीत कोणत्याही कारणाकरिता, चालू असलेले वर्ग आणि महाविद्यालयाचे इतर कामकाज यात विद्यार्थ्यांच्या गैरवर्तणुकीमुळे अडथळा येता कामा नये. कोणत्याही परिस्थितीत त्यांनी व्हरांड्यात भटकू नये. उभे राहू नये.

७) विद्यार्थ्याने कोणत्याही मित्रास महाविद्यालयात भेटण्यासाठी बोलावू नये. तसेच जर कोणी अनधिकृत व्यक्ती महाविद्यालयात आलेली आढळल्यास त्याची सूचना उपप्राचार्य आणि रजिस्ट्रार यांना द्यावी.

८) विद्यार्थ्यांच्या आणि त्यांच्या पालकांच्या स्थानिक पत्त्यात बदल झाल्यास त्यांनी त्याची माहिती कार्यालयाकड ताबडतोब पाठवावी.

९) महाविद्यालयाद्वारे मिळणाऱ्या कोणत्याही शिष्यवृत्ती / सवलतींना आपण पात्र आहोत हे ठरविण्याची जबाबदारी सर्वस्वी विद्यार्थ्याची आणि पालकाची आहे. त्यामुळे त्यासाठी करावयाचे अर्ज आणि आवश्यक कागदपत्रे वेळेवर देण्याची जबाबदारी सुद्धा विद्यार्थी आणि त्यांच्या पालकांची आहे.

१०) काही अडचणी असल्यास विद्यार्थ्यांनी महाविद्यालयाला तसा अर्ज करावा. अर्जावर ठराविक मुदतीत निर्णय घेतले जातील. अर्जातील अडचणींचा महाविद्यालय शक्यतोवर सहानुभूतीनेच विचार करील. पण अर्ज केल्यानंतर त्यावर झालेले निर्णय जाणून घेण्याची तसेच झालेल्या निर्णयाची नोंद घेण्याची जबाबदारी सर्वस्वी विद्यार्थ्यांचीच आहे.

११) **ज्या विद्यार्थ्याला महाविद्यालयात शिकत असल्याचा दाखला (बोनाफाईड सर्टिफिकेट) पाहिजे असेल त्याला रु. १०/– शुल्क भरावे लागेल. एकदा बोनाफाईड सर्टिफिकेट दिल्यानंतर पुन्हा दिल्या जाणार नाही.**

१२) **विद्यार्थ्याला एकदा महाविद्यालय सोडल्याचे मूळ प्रमाणपत्र दिल्यानंतर कोणत्याही सबबीखाली महाविद्यालय सोडण्याचे डुप्लीकेट प्रमाणपत्र दुसरी प्रत मिळणार नाही. विद्यार्थ्यांस डुप्लीकेट प्रमाणपत्र हवे असल्यास त्याने १५०/– रु. डुप्लीकेट टी.सी. शुल्क तसेच १००/– रु. रेकॉर्ड फी असे एकूण रु. २५०/– भरावे लागेल व अर्जासोबत अफेडिव्हेट, पोलिस रिपोर्ट आणि जाहिरातीचे कात्रण जोडणे आवश्यक आहे.**

१३) पदवी परीक्षा उत्तीर्ण झालेल्या विद्यार्थ्यांनी महाविद्यालयाच्या कार्यालयातून पदवी प्रमाणपत्र मिळविण्यासाठी येताना पुढीलपैकी कोणत्याही एका प्रकारचे कागदपत्र आणणे आवश्यक आहे.

अ) महाविद्यालयात शिकत असतानाचे अभिज्ञान पत्र	ड) रेशन कार्ड
ब) महाविद्यालय सोडल्याचे मूळ प्रमाणपत्र	ई) पॅन कार्ड
क) वाहन चालक परवाना	फ) मतदार ओळख पत्र

अंतिम वर्षाची गुणपत्रिका आणणे अनिवार्य आहे. गुणपत्रिकेशिवाय पदवी प्रमाणपत्र मिळणार नाही.

सार्वजनिक सुट्ट्या - २०२२-२३

विद्यापीठातील सर्व कार्यालये, शैक्षणिक विभाग, महाविद्यालये व विद्यापीठाशी संलग्नित महाविद्यालयातील शिक्षक व शिक्षकेत्तर कर्मचाऱ्यांसाठी सन २०२२ या वर्षाकरिता खालीलप्रमाणे सुट्या जाहीर करण्यात येत आहेत.

क्र.	सुट्टीचे दिवस	वार	दिनांक
१	प्रजासत्ताक दिन	बुधवार	२६ जानेवारी २०२२
२	छत्रपती शिवाजी महाराज जयंती	शनिवार	१९ फेब्रुवारी २०२२
३	महाशिवरात्री	मंगळवार	१ मार्च २०२२
४	होळी (दुसरा दिवस)	शुक्रवार	१८ मार्च २०२२
५	गुढीपाडवा	शनिवार	२ एप्रिल २०२२
६	रामनवमी	रविवार	१० एप्रिल २०२२
७	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर जयंती	गुरूवार	१४ एप्रिल २०२२
८	महावीर जयंती	गुरूवार	१४ एप्रिल २०२२
९	गुड फ्रायडे	शुक्रवार	१५ एप्रिल २०२२
१०	महाराष्ट्र दिन	रविवार	१ मे २०२२
११	रमझान ईद (ईद–उल–फितर)	मंगळवार	३ मे २०२२
१२	बुद्ध पोर्णिमा	सोमवार	१६ मे २०२२
१३	बकरी ईद (ईद–उझ–झुआ)	रविवार	१० जुलै २०२२
१४	मोहरम	मंगळवार	९ ऑगस्ट २०२२
१५	स्वातंत्र्य दिन	सोमवार	१५ ऑगस्ट २०२२
१६	पारशी नववर्ष दिन	मंगळवार	१६ ऑगस्ट २०२२
१७	गणेश चतुर्थी	बुधवार	३१ ऑगस्ट २०२२
१८	रावबहादुर डी. लक्ष्मीनारायण दिवस	शुक्रवार	३० सप्टेंबर २०२२
१९	महात्मा गांधी जयंती	रविवार	२ ऑक्टोबर २०२२
२०	दसरा	बुधवार	५ ऑक्टोबर २०२२
२१	ईद–ए–मिलाद	रविवार	९ ऑक्टोबर २०२२
२२	दिवाळी (लक्ष्मीपूजन)	सोमवार	२४ ऑक्टोबर २०२२
२३	दिवाळी (बलिप्रतिपदा)	बुधवार	२६ ऑक्टोबर २०२२
२४	भाऊबीज	बुधवार	२६ ऑक्टोबर २०२२
२५	गुरू नानक जयंती	मंगळवार	८ नोव्हेंबर २०२२
२६	ख्रिसमस	रविवार	२५ डिसेंबर २०२२

शारीरिक शिक्षण (Physical Education)

(१) विद्यापीठ नियमानुसार पदवी अभ्यासक्रमामध्ये प्रवेश घेतलेल्या सर्व विद्यार्थ्यांना शारीरिक शिक्षण योजनेत सहभागी होणे आवश्यक आहे.

(२) महाविद्यालयातील शारीरिक शिक्षण योजनेत सहभागी झालेल्या प्रत्येक विद्यार्थ्यांची शारीरिक क्षमता चाचणी (Physical Efficiency Test) विद्यापीठ नियमानुसार घेण्यात येईल.

(३) आंतरमहाविद्यालयीन आणि अन्य क्रीडा स्पर्धांमध्ये महाविद्यालयातील पात्र विद्यार्थ्यांना सहभागी होण्यासाठी संधी दिली जाईल. प्रत्येक खेळाडू हा महाविद्यालयाचा मान्यता प्राप्त पूर्णकालीन विद्यार्थी असलाच पाहिजे.

सूचना : शारीरिक शिक्षण विभागासंबंधीचा तपशील, शारीरिक शिक्षण योजनेतून सूट मिळण्यासंबंधीचे नियम आणि शारीरिक क्षमता चाचणी संबंधीचा तपशील पुढे दिलेला आहे.

खालील विद्यार्थी महाविद्यालयातर्फे क्रीडा स्पर्धेत भाग घेऊ शकणार नाहीत.

१) माध्यमिक आणि उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळाची परीक्षा उत्तीर्ण होऊन ८ वर्षे झाली असल्यास.

२) पदवी परीक्षा देणारा विद्यार्थी त्याच्या ठराविक शिक्षण सत्राशिवाय आणखी एक वर्षे अधिक पर्यंत स्पर्धेत भाग घेऊ शकतो.

३) शिक्षण सत्रातील १ जुलैला २५ वर्षाचे किंवा त्यापेक्षा अधिक वय असणाऱ्या विद्यार्थ्यांना भाग घेता येणार नाही.

४) नोकरी करणारे विद्यार्थी आंतर-महाविद्यालयीन सामने खेळू शकणार नाहीत.

५) महाविद्यालयाचे आवेदनपत्र भरताना खेळाडूने चुकीची माहिती दिल्यास त्याच्यावर होणारा दंड त्यालाच भरावा लागेल. त्याच क्षणी त्याला महाविद्यालयातून काढून टाकण्यात येईल आणि त्याची सर्व जबाबदारी विद्यार्थ्यांवर राहील.

६) जर दोन खेळाडूंची पात्रता सारखी असेल तर चमू नायकाची निवड त्यांच्या खेळाच्या शैलीनुसार केली जाईल.

महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांतून अष्टपैलू खेळाडूची निवड (Best All Round Sportsman)

शैक्षणिक सत्राच्या शेवटी समितीच्या शिफारशी आणि निर्णयानुसार महाविद्यालयाच्या अष्टपैलू खेळाडूंची निवड केली जाईल. त्याची तपशीलवार माहिती क्रीडा विभागात मिळेल, यासाठी सामान्यपणे पुढील बाबी विचारात घेतल्या जातील.

१) क्रीडा क्षेत्रातील खेळाडूंचे नैपुण्य.

२) त्याची मैदानाबाहेरील वागणूक आणि सवयी.

३) महाविद्यालयाने नेमलेल्या वैद्यकीय अधिकाऱ्याचे प्रमाणपत्र.

४) ज्येष्ठतेनुसार शैक्षणिक पात्रता.

वरील अटी पूर्ण करू शकणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी संबंधित आवेदनपत्र भरून ते ३१ डिसेंबर २०२२ आत क्रीडा विभागात सादर करावे. सर्व आवेदनपत्रांची तपासणी करून योग्य खेळाडू निवडला जाईल.

१) खेळाडूंना वापरण्याकरिता दिलेले क्रीडा साहित्य १ फेब्रुवारी २०२३ च्या आत चांगल्या स्थितीत परत करणे आवश्यक आहे. साहित्याची मोडतोड झाल्यास त्याच्या किंमतीच्या दुप्पट रक्कम आणि दंड वसूल करण्याचा अधिकार महाविद्यालयाच्या क्रीडा विभाग प्रमुखाला आहे.

२) महाविद्यालयाच्या प्रांगणात क्रीडांगणावर कोणत्याही तऱ्हेची गैरवर्तणूक किंवा बेशिस्त वर्तन दंडनीय आहे. खेळ खेळताना इजा झाल्यास महाविद्यालयातर्फे प्रथमोपचराची मदत मिळेल. अन्य कोणतीही मदत दिली जाणार नाही. **सर्व विद्यार्थी–विद्यार्थीनींनी वैद्यकीय परीक्षेसाठी उपस्थित राहणे आवश्यक आहे.**

३) सराव करताना, प्रवासात आणि खेळताना कोणताही अपघात झाल्यास त्याची जबाबदारी स्वत: विद्यार्थ्यांवर आणि त्याच्या पालकावर राहील. त्याबद्दलची कोणतीही नुकसान भरपाई महाविद्यालय देणार नाही.

वैद्यकीय तपासणीसंबंधी नियम (Rules Regarding Medical Examination)

१) प्रत्येक विद्यार्थ्याने आणि विद्यार्थीनीने महाविद्यालयाने तयार केलेल्या वेळापत्रकानुसार आणि महाविद्यालयाने नेमलेल्या अधिकाऱ्याकडून ठरविलेल्या तारखेला वैद्यकीय तपासणी करून घेणे आवश्यक आहे.

२) महाविद्यालयात प्रवेश मिळाल्यानंतर प्रत्येक महाविद्यालयीन विद्यार्थी आणि विद्यार्थीनीने प्रपत्र–अ (फॉर्म–ए) वैद्यकीय अधिकाऱ्यांना भरून द्यावे. हे प्रपत्र त्यांना महाविद्यालयाद्वार दिले जाईल.

३) जर वैद्यकीय तपासणीकरिता दिलेल्या ठराविक तारखेला आणि वेळात महाविद्यालयीन विद्यार्थी किंवा विद्यार्थीनी उपस्थित रहात नसेल तर त्या विद्यार्थ्याला आणि विद्यार्थीनीला विद्यापीठ नियमानुसार दंड केल्या जाईल.

४) जे महाविद्यालयीन विद्यार्थी आणि विद्यार्थीनी वारंवार सूचना देऊन सुद्धा वैद्यकीय तपासणीकरीता अनुपस्थित राहतील त्यांना विद्यापीठाच्या नियमाप्रमाणे दंड केला जाईल.

५) जे विद्यार्थी वारंवार सूचना देऊन देखील वैद्यकीय तपासणीकरीता अनुपस्थित राहतील अशा विद्यार्थ्यांची नावे मा. प्राचार्यामार्फत वैद्यकीय अधिकारी, विद्यापीठाच्या कार्यकारी मंडळाला कळवतील आणि त्या विद्यार्थ्यांवर पुढीलप्रमाणे कार्यवाही केली जाऊ शकतेल. अ) दंड (ब) महाविद्यालयातून काढून टाकणे (क) पुढील विद्यापीठ परीक्षेला बसण्याची परवानगी रद्द करणे.

शारीरिक शिक्षण योजनेतील सहभाग आणि त्यामधून सूट मिळण्यासंबंधीचे नियम

पदवी वर्गाचे जे विद्यार्थी एन.सी.सी./एन.एस.एस., लोकसंख्या शिक्षण मंडळ यात दाखल होणार नाहीत त्यांना शारीरिक शिक्षण आवश्यक आहे.यासंबंधीचे विद्यापीठाचे आणि महाविद्यालयाचे नियम बंधनकारक राहतील.

शारीरिक शिक्षणाच्या तासाला व एन.सी.सी. परेडला ८० टक्के उपस्थिती आवश्यक आहे. अनुपस्थितीबद्दल विद्यार्थीच पूर्णपणे जबाबदार धरला जाईल. वैद्यकीय दाखला देऊन शारीरिक शिक्षण वर्गातील उपस्थितीबद्दल हमी देता येणार नाही. जे विद्यार्थी वारंवार ताकीद देऊनही अनुपस्थित राहतील अशा विद्यार्थ्यावर नियमानुसार कारवाई केली जाईल.

शारीरिक शिक्षणाच्या योजनेतून पुढील प्रकारच्या विद्यार्थ्यांना सूट मिळेल.

१) महाविद्यालयात प्रवेश घेताना २६ वर्षे पूर्ण झालेले विद्यार्थी.

२) महाविद्यालयाच्या वैद्यकीय अधिकाऱ्याने आणि प्राचार्यांनी वैद्यकीय कारणास्तव शारीरिक दृष्ट्या अपात्र म्हणून शिफारस केलेले विद्यार्थी.

३) (अ) आंतरमहाविद्यालयीन (ब) आंतर–विद्यापीठ (क) राज्य पातळीवरील क्रीडा स्पर्धेत भाग घेतलेले विद्यार्थी.

४) राष्ट्रीय छात्रसेनेत तीन वर्षे प्रशिक्षण पूर्ण केलेले विद्यार्थी.

५) एन.एस.एस. मध्ये भाग घेतलेले आणि दोन वर्षाचे प्रशिक्षण पूर्ण केलेले तसेच एक शिबिर केलेले विद्यार्थी.

६) महाविद्यालयाच्या क्रिडांगणावर नियमीतपणे व्यायाम करीत असणारे विद्यार्थी.

७) चालू शैक्षणिक सत्रात गिर्यारोहणाच्या मानन्यताप्राप्त अभ्यासक्रमात भाग घेतलेले विद्यार्थी.

८) महाविद्यालयाच्या पदव्युत्तर वर्गातील विद्यार्थी.

९) महाविद्यालयापासून पाच मैलांपेक्षा जास्त अंतरावर राहणारे आणि पुराव्या दाखल सरपंच किंवा राजपत्रित अधिकारी यांचा दाखला क्रीडा विभागाला सादर करणारे विद्यार्थी.

१०) विवाहित असणाऱ्या विद्यार्थिनी.

विशेष सूचना (Special Instructions)

ज्या विद्यार्थ्यांना वर नमूद केलेल्या कारणास्तव शारीरिक शिक्षणाच्या तासाला सूट मिळू शकते त्यांना दि. १० सप्टेंबर पर्यंत आपला अर्ज एका विशिष्ट प्रपत्रात भरून द्यावा लागेल. परंतु याबाबत सवलत देण्याचा मा. प्राचार्यांचा निर्णय अंतीम राहील. अर्ज दाखल करण्याची जबाबदारी विद्यार्थ्याची राहील. दंड झाल्यावर त्यातून सूट मागणारे अर्ज स्वीकारले जाणार नाहीत.

शारीरिक क्षमता चाचणी संबंधीचे नियम (Physical Efficiency Test)

विद्यापीठाच्या नियमानुार (ऑर्डिनन्स-३) महाविद्यालयात बी.ए./बी.कॉम. वर्गासाठी प्रवेश घेणाऱ्या प्रत्येक विद्यार्थ्याची **''शारीरिक क्षमता चाचणी'' (Physical Efficiency Test)** घेण्यात येते. या चाचणीसाठी प्रत्येक विद्यार्थ्याने उपस्थित राहिलेच पाहिजे. नागपूर विद्यापीठाच्या नियमानुसार दरवर्षी जानेवरी महिन्यात शारीरिक क्षमता चाचणी घेण्यात येईल. त्यासाठी अनुपस्थित राहणाऱ्या विद्यार्थ्याला दंड केला जाईल. विद्यार्थ्याने शारीरिक क्षमता चाचणी दिल्यानंतर त्यांना निकाल कळविण्यात येईल.

शारीरिक क्षमता चाचणीत उत्तीर्ण होण्यासाठी खाली नमूद केलेल्या प्रत्येक क्रीडा प्रकारात एकूण ५० प्रतिशत गुण मिळणे आवश्यक आहे. तसेच त्यांना त्यातील प्रत्येक क्रीड प्रकार पूर्ण करणे आवश्यक आहे. ५० टक्के गुण मिळविणाऱ्या विद्यार्थ्यांना ब श्रेणी मिळेल आणि ७० टक्के गुण मिळविणाऱ्या विद्यार्थ्यांना अ श्रेणी मिळेल. कोणत्याही क्रीडा प्रकारामध्ये प्राविण्य मिळविण्याकरिता ९० टक्के गुण मिळविणे आवश्यक आहे.

✣ ✣ ✣

सी. पी. ॲण्ड बेरार महाविद्यालय, नागपूर

डॉ. मिलिंद बारहाते : प्राचार्य M.Com., LL.B., M.B.A., Ph.D.

डॉ. जितेंद्र महाजन : उपप्राचार्य M.A.(Eco.), M.Phil., SET, Ph.D.

प्राध्यापक वर्ग

✲ कला शाखा ✲

(१) मराठी विभाग

डॉ. सौ. रेखा वडिखाये विभाग प्रमुख M.A., D.Ed., B.Ed., LL.B., NET, Ph.D.

डॉ. अजय कुळकर्णी विभाग प्रमुख (वाणिज्य भाषा) M.A., M.Phil., SET, B.Ed., Ph.D.

(२) इंग्रजी विभाग

डॉ. दशरथ जाधव, विभाग प्रमुख M.A. (Eng), LL.B., B.Ed.

डॉ. अंजली पाटील M.A.(Eng), D.Ed., B.Ed., LL.B., SET, Ph.D.

डॉ. अरविंद सोवनी M.A. (Eng), SET, Ph.D.

डॉ. रश्मी पारसकर M.A. (Eng), B.Ed., SET, Ph.D.

(३) संस्कृत विभाग

डॉ. सौ. विभा क्षीरसागर, विभाग प्रमुख M.A. (Sanskrit), B.Ed., NET, Ph.D.

(४) अर्थशास्त्र विभाग

डॉ. जितेन्द्र महाजन, विभाग प्रमुख M.A. (Eco), M.Phil., SET., Ph.D.

डॉ. विनोद डोंगरवार, M.A. (Eco), M.Phil., NET., Ph.D., PGDRD.

(५) राज्यशास्त्र विभाग

प्रा. संजय अ. पुसदकर, विभाग प्रमुख M.A., M.Phil., SET.

(६) समाजशास्त्र विभाग

डॉ. अरविंद जोशी, विभाग प्रमुख M.A., M.Phil., LL.B., Ph.D.

(७) इतिहास विभाग

डॉ. सौ. सुनिता पांडे, विभाग प्रमुख M.A. (Hist), M.A. (Pol. Sci.), B.Ed., NET.

(८) गृहअर्थशास्त्र विभाग

प्रा. प्रेरणा रत्नपारखी, विभाग प्रमुख M.A. (Home Economics), SET.

(९) मानसशास्त्र विभाग

डॉ. सौ. जया गोलतकर, विभाग प्रमुख M.A., M.Phil. (Psy), LL.B., Ph.D.

✻ वाणिज्य शाखा ✻

(१) **डॉ. प्रफुल्ल सुदामे,** M.Com., B.Ed., M.Phil., LL.B.,Ph.D.
(२) **डॉ. अशोक मंदे,** M.Com., M.A.(Eco & Soc) B.Ed., M.Phil., Ph.D.
(३) **डॉ. चंद्रहास दीक्षित,** M.Com., M.Phil., SET, Ph.D.
(४) **डॉ. सौ. मेधा कानेटकर,** M.Com., M.Phil., SET, M.A. (Eco, Mar), Ph.D.
(५) **डॉ. सौ. रीता सोनटक्के,** M.Com., M.Phil., PGDCA, MBA, MIRPM, Ph.D.
(६) **डॉ. सौ. अंजली राऊत,** M.Com., M.Phil., Ph.D.

✻ शारीरिक शिक्षण विभाग ✻

डॉ. निशांत तिपटे, (प्रमुख, क्रीडा विभाग) B.Com., B.P.Ed., M.P.Ed., NET., Ph.D.

✻ ग्रंथालय विभाग ✻

✻ शिक्षकेतर कर्मचारी ✻

कार्यालय विभाग

श्री. आधार राहाटे	–	अधिक्षक
श्री. अजय आचार्य	–	कनिष्ठ लिपीक
श्री. ऋषिकेश दुबे	–	ग्रंथालय लिपीक
श्री. संजय फुलझेले	–	कनिष्ठ लिपीक
श्री. नितीन कोंबाडे	–	ग्रंथालय परिचर
श्री. शेखर राठोड	–	ग्रंथालय परिचर
सौ. अश्विनी रारोकर	–	ग्रंथालय परिचर
श्री. द्रोणाचार्य कामळे	–	सेवक
श्री. हेमंत येलमे	–	सेवक
श्री. ए. एस. शिंगणे	–	सेवक

महाविद्यालयातर्फे दिली जाणारी गुणवत्ता पारितोषिके
(Merit Prizes Awarded by College)

१) कला आणि वाणिज्य विभागातील प्रत्येक वर्ग आणि विषयात गुणवत्ता असलेल्या विद्यार्थ्याला उत्तेजन देणे हा गुणवत्ता पारितोषिकाचा मुख्य उद्देश आहे. जरी विद्यार्थ्याला इतर कोणतीही शैक्षणिक सवलत किंवा शिष्यवृत्ती मिळालेली असली तरी पुढील अटी पूर्ण झाल्यास गुणवत्ता पारितोषिकाकरीता तो पात्र समजला जाईल.

विशेष सूचना

एकापेक्षा अधिक विद्यार्थ्यांना समान गुण मिळाल्यास वरील सर्व पारितोषिके त्यांच्यात विभागून दिली जातील. या संदर्भात माननीय प्राचार्यांचा अधिकार अंतिम राहील.

गुणवत्ता पारितोषिकांची रक्कम

(अ) प्रत्येक वर्गासाठी पारितोषिकांची रक्कम रु. १५१ राहील.

(ब) जर कोणताही विद्यार्थी गुणवत्ता पारितोषिकासाठी नियमाप्रमाणे पात्र ठरला नाही तर त्या पारितोषिकाचे वितरण होणार नाही.

अन्य पारितोषिके

१) सर्वोत्तम एन. सी. सी. कॅडेट

२) सर्वोत्तम खेळाडू

३) राष्ट्रीय सेवा योजनेतील सर्वोत्कृष्ट स्वयंसेवक

४) सांस्कृतिक क्षेत्रातील उत्कृष्ट कामगिरी

वरील सर्व पारितोषिके देताना विद्यार्थ्यांची महाविद्यालयातील उपस्थिती, अभ्यासातील प्रगती आणि वागणूक या सर्व बाबी विचारात घेतल्या जातील.

महाविद्यालयातर्फे विविध व्यक्तींच्या स्मरणार्थ खालील पारितोषिके दिली जातात. संबंधित पारितोषिकांसाठी पात्र ठरणाऱ्या विद्यार्थ्यांची संख्या एकापेक्षा अधिक असल्यास पारितोषिकांची रक्कम त्यांच्यात विभागून दिली जाते.

✣ ✣ ✣

देणगीदारांच्या वतीने देण्यात येणारी गुणवत्ता पारितोषिके

कला शाखा (Arts Faculty)

पारितोषिकांचे नियम व अटी :

- पारितोषिकासाठी सी. पी. ॲण्ड बेरार महाविद्यालयाचा विद्यार्थी असणे आवश्यक आहे.
- प्रथम प्रयत्नात परीक्षा उत्तीर्ण होणे आवश्यक आहे व त्या परीक्षेत सर्वाधिक गुण असणे आवश्यक आहे.
- विषयांकरिता असलेल्या पारितोषिकासाठी प्रथम प्रयत्नात त्या विषयात सर्वाधिक गुण असणे आवश्यक आहे.
- पारितोषिकांमध्य बदल व इतर बदल करण्याचा संपूर्ण अधिकार हा मा. प्राचार्यांना राहील.
- कुठल्याही नापास झालेल्या किंवा ए.टी.के.टी. असलेल्या विद्यार्थ्यांना पारितोषिक मिळणार नाही.
- विद्यार्थी/विद्यार्थिनीची वागणूक समाधानकारक व उत्तम असली पाहिजे.
- शैक्षणिक सत्रातील विद्यार्थ्यांची उपस्थिती ६०% किंवा त्यापेक्षा जास्त असणे आवश्यक आहे.

	पारितोषिकांचे नाव	पात्रता
१)	स्व. मधुराबाई बळवंतराव कुलकर्णी स्मृती पारितोषिक	बारावी (कला) परीक्षा तर्कशास्त्र विषयाकरीता
२)	स्व. भास्कर गुणवंतराव पाठक, अचलपूर, स्मृती पारितोषिक	बारावी (कला) परीक्षा राज्यशास्त्र विषयाकरीता
३)	स्व. सौ. शांताबाई दाणी स्मृती पारितोषिक	बी.ए. भाग-१ परीक्षा आवश्यक इंग्रजी या विषयाकरिता
४)	स्व. प्राचार्य डॉ. ना. म. उपाख्य नानासाहेब जोगळेकर स्मृती पारितोषिक	बी.ए. भाग-१ परीक्षा अर्थशास्त्र विषयाकरिता
५)	स्व. लक्ष्मणराव दाणी स्मृती पारितोषिक	बी.ए. भाग-२ परीक्षा आवश्यक इंग्रजी विषयाकरिता
६)	स्व. प्रा. शंकरराव शास्त्री स्मृती पारितोषिक	बी.ए. भाग-२ परीक्षा इतिहास विषयाकरिता
७)	स्व. प्रा. सौ. मंगला मधुकर वाबगावकर स्मृती पारितोषिक	बी.ए. भाग-२ परीक्षा मराठी साहित्य विषयाकरिता
८)	स्व. प्रा. प्रल्हाद बळवंत कुलकर्णी स्मृती पारितोषिक	बी.ए. भाग-२ परीक्षा तत्त्वज्ञान विषयाकरिता
९)	स्व. सौ. सरलाबाई सखाराम जोग स्मृती पारितोषिक	बी. ए. भाग-३ परीक्षा मराठी वाङ्मय या विषयाकरिता
१०)	स्व. प्राचार्य रा. ब. उपाख्य भाऊसाहेब मुरकुटे स्मृती पारितोषिक	बी.ए. भाग-३ परीक्षा तत्त्वज्ञान या विषयाकरिता
११)	श्री प्रल्हाद नरहर डाऊ पारितोषिक	बी.ए. भाग-३ परीक्षा इतिहास विषयाकरिता

१२) सौ. प्रभावती प्रल्हाद डाऊ पारितोषिक	बी.ए. भाग-३ परीक्षा संस्कृत साहित्य विषयाकरिता
१३) सौ. सुमती जगन्नाथराव नाईकवाडे पारितोषिक	बी.ए. भाग-३ परीक्षा
१४) स्व. प्रा. अच्युत नागेश उपदेव स्मृती पारितोषिक	बी.ए. भाग-३ परीक्षा अर्थशास्त्र विषयाकरिता
१५) स्व. अधिवक्ता शंकरराव पाध्ये स्मृती पारितोषिक	बी.ए. भाग-३ परीक्षा गृहविज्ञान विषयाकरिता
१६) स्व. राजेंद्रलाल डे स्मृती पारितोषिक	बी.ए. भाग-३ परीक्षा इंग्रजी विषयाकरीता
१७) स्व. अधिवक्ता मधुकरराव कृष्णराव फडणवीस स्मृती पारितोषिक	बी.ए. भाग-३ परीक्षा इंग्रजी साहित्य या विषयाकरिता
१८) स्व. सौ. सुनंदा नारायणराव आचार्य स्मृती पारितोषिक	बी.ए. भाग-३ परीक्षा आवश्यक संस्कृत या विषयाकरिता
१९) स्व. अधिवक्ता त्र्यंबक कुलकर्णी स्मृती पारितोषिक	एम. ए. अर्थशास्त्र परीक्षा
२०) स्व. प्रा. गजानन सुधाकर उपाख्य राजु देव स्मृती पारितोषिक	एम. ए. भाग-२ अर्थशास्त्र परीक्षा
२१) स्व. प्रा. अच्युत नागेश उपदेव स्मृती पारितोषिक	एम.ए. भाग-१ व २ (अर्थशास्त्र) परीक्षा मिळून
२२) स्व. श्री. बिंदुमाधव पुराणिक स्मृती पारितोषिक	एम. ए. भाग-२ (राज्यशास्त्र) विषय परीक्षा
२३) डॉ. जे. जी. नाईकवाडे पारितोषिक	एम. ए. मराठी साहित्य
२४) स्व. प्रभावी गदाधर खरे स्मृती पारितोषिक	एम. ए. मराठी
२५) महाराष्ट्र राज्य औद्योगिक परिषद १९८० स्मृती पारितोषिक	एम. ए. सर्व विषयातून
२६) स्व. वसंतराव कागभट स्मृती पारितोषिक	एम. ए. भाग-१, अर्थशास्त्र सर्वाधिक गुण
२७) स्व. वसंतराव उर्फ नानासाहेब कागभट स्मृती पारितोषिक	एम. ए. भाग-२, अर्थशास्त्र सर्वाधिक गुण
२८) आशिष कुळकर्णी स्मृती पारितोषिक	एम. ए. भाग-१ अर्थशास्त्र (सांख्यिकी)

वाणिज्य शाखा (Commerce Faculty)

पारितोषिकांचे नाव	पात्रता
१) स्व. प्रमोद यशवंत पाटणकर स्मृती पारितोषिक	बारावी (वाणिज्य) परीक्षा
२) विदर्भ अर्थ-वाणिज्य शिक्षक परिषद (२०००-२००१) स्मृती पारितोषिक	बारावी (वाणिज्य) परीक्षा अर्थशास्त्र विषयाकरिता

३) स्व. दामाजी मारोती बाजीराव स्मृती पारितोषिक	बी. कॉम. भाग-१ परीक्षा
४) स्व. रामचंद्र नागोराव बाराहाते स्मृती पारितोषिक	बी. कॉम. भाग-१ परीक्षा अर्थशास्त्र विषयाकरिता
५) स्व. धुंडीराज पाध्ये स्मृती पारितोषिक	बी. कॉम. भाग-१ परीक्षा अर्थशास्त्र विषयाकरिता
६) स्व. मनोहरराव हळदे स्मृती पारितोषिक	बी. कॉम. भाग-१ परीक्षा संस्कृत विषयाकरीता
७) स्व. पांडुरंग दत्तात्रेय सोवनी स्मृती पारितोषिक	बी. कॉम. भाग-२ परीक्षा सांख्यिकी या विषयाकरिता
८) श्रीमती सुलोचनाबाई सोवनी पारितोषिक	बी. कॉम. भाग-२ परीक्षा
९) स्व. भास्करराव मुंजे स्मृती पारितोषिक	बी. कॉम. भाग-२ परीक्षा संस्कृत विषयाकरिता
१०) स्व. कृष्णाबाई भट स्मृती पारितोषिक	बी. कॉम. भाग-३ परीक्षा सर्व प्रथम येणाऱ्या विद्यार्थीनीस
११) स्व. प्राचार्य डॉ. उमाकांत शुक्ल पारितोषिक	बी. ए., बी. कॉम. पैकी सर्वाधिक गुण
१२) प्राचार्य डॉ. सुधीर नारायण बोधनकर पारितोषिक	बी. कॉम. भाग-३ परीक्षा अंकेक्षण विषय
१३) प्राचार्य डॉ. सतीश शंकरराव शास्त्री पारितोषिक	बी. कॉम. भाग-३ अर्थशास्त्र विषयाकरिता
१४) स्व. गिरीजाबाई राजारामजी कोडापे स्मृती पारितोषिक	बी. कॉम. भाग-३ परीक्षा औद्योगिक कायदे विषयाकरिता
१५) स्व. त्र्यंबक भास्करराव खरे स्मृती पारितोषिक	बी. कॉम. भाग-३
१६) स्व. प्रकाश केशवराव केतकर स्मृती पारितोषिक	एम. कॉम. भाग-१ (व्यवसायिक) व्यवस्थापन या विषयाकरिता
१७) अखिल भारतीय उर्जा समस्या परिषद १९८२ स्मृती पारितोषिक	एम. कॉम. साठी
१८) कै. श्री. वासुदेवराव के देशपांडे स्मृती पारितोषिक	एम. कॉम. अंतीम वर्ष व्यवसाय पर्यावरण
१९) श्री. मोतीलाल छाल्लानी पारितोषिक	उत्कृष्ट खेळाडूसाठी

✣ ✣ ✣

College Annual Academic Calendar 2022-23

Day	Event	Organizing Department
1st June 2022	Admission Process Starts	Admission Committee
21st June 2022	International Yoga Day	Physical Education Dept.
27th June 2022	**Starts Session 2022-23**	
2nd Week July	Workshop for Rakhi Preparing	Department of Home Economics
3rd Week July	World Population day	Life Time Studies and Extension Center
1st August	Lokmanya Tilak Punyathithi	History Department
1st Week August	Induction Programme for Studies	Programme Committee
1st Week August	Rakhi Arpan Ceremony	Department of Home Economics
1st Week August	World Breast feeding Day Prog.	Home Economics Department
9th August	Dr. S. R. Rangnathan Jayanti	Library
2nd Week August	Sanskrit Din	Sanskrit Department
14th August	Preparation of Independence Day	N.C.C., N.S.S. & Sports Dept.
15th August	Independence Day	N.C.C., N.S.S. & Sports Dept.
3rd Week August	Blood Donation Camp	N.S.S.
29th August	National Sport Day	Game & Sports Department
1st Week September	Books Exhibition by Library	Library
1st Week September	N.S.S. & Population Education Club for the year	N.S.S.
5th September	Teacher's Day	Programme Committee
2nd Week September	Parent Teacher Meet	Programme Committee
3rd Week September	National Nutrition Month Celebration	Home Economics Dept.
Last Week September	Unit Test - 1	Department Wise

2nd October	1. Mahatma Gandhi Jayanti 2. Lal Bahadur Shastri Jayanti	Political Science Dept.
2nd Week October	Skill Development Programme	Department of Commerce
2nd Week October	Certificate Prog. On Banking, Finance & Insurance (CPBFI)	Department of Commerce
3rd Week October	Unit Test - 2	Department Wise
1st Week November	Kavi Katta-Student Poetry Writing Workshop	Department of Marathi
1st Week November	Publication of “Inspire” Magazine	Department of Commerce
3rd Week November	Yog Pranayam Course	Game & Sports Dept.
26th November	Constitution Din Celebration	N.S.S. Unit
3rd December	Divyang Din	Programme Committee
6th December	Dr. Babasaheb Ambedkar Mahaparinirvan Din	Programme Committee
2nd Week December	Vocabulary Development Workshop	Department of English
3rd Week December	Career Counseling & Aptitude Test	Department of Psychology
3rd Week December	Educational Tour	Department of Political Science
1st Week January	Health Checkup Camp for Girls	Women’s Cell
12th January	World Heritage Day	History Department
1st to 15th January	Marathi Bhasha Savardhan	Department of Marathi
2nd Week January	Medical Test	Department of Physical Education & Sports
3rd Week January	Mentor-Mentee Interaction	Department Wise
25th January	Preparation of Republic Day	N.C.C., N.S.S., Sports Dept.
26th January	Republic Day Celebration	N.C.C., N.S.S., Sports Dept.
4th Week January	Physical Test	Department of Physical Education & Sports
1st Week February	PG Students Seminar	Department of Economics
19th February	Chatrapati Shivaji Maharaj Jayanti	History Department

3rd Week February	Youthosav 2023	Students Council
3rd Week February	Alumni Association Activity	Alumni Association
4th Week February	Marathi Bhasha Gaourav Din	Marathi Department
Last Week February	Unit Test - 3	Department Wise
1st Week March	Students Survey Under Outreach Activities	Department of Economics
8th March	International Women's Day	Women's Cell
3rd Week March	Placement Cell Activity	Placement Cell
Last Week March	Unit Test - 4	Department Wise
2nd Week April	National Seminar	Department of Commerce / Psychology
3rd Week April	Faculty Development Programme	IQAC
30th April	Gram Geetha Jayanti	Programme Committee
Last Week April	College Magazine releasing Ceremony	College Magazine Committee
Last Week April	Sanshodhan Peer-reviewed Journal Publishing	Place for Higher Learning and Research
Last Week April	CPBC Bulletin	IQAC
Last Week April	Feed Back From Students	Feed Back Form Committee
Last Week April	College Exam	All Departments

✣ ✣ ✣

महाविद्यालयातील कृतिशील उपक्रम

● आरोग्य संपदा ● साहित्य साधना ● समुपदेशन केंद्र ● रोजगार मार्गदर्शन केंद्र ● PBC Film Society ● माजी विद्यार्थी संघटना ● पालक संघटना ● नेट सेट परीक्षा मार्गदर्शन केंद्र ● विषय तज्ञांचे भाषण ● अभ्यास मंडळ ● विविध स्पर्धा परीक्षांचे मार्गदर्शन केंद्र ● संगणक कक्ष ● अभिप्रेरणात्मक शिष्यवृत्ती व पारितोषिक ● ब्रॉड बैंड इंटरनेट सेवा ● विद्यार्थीनींच्या मार्गदर्शनासाठी महिला प्राध्यापक प्रबंधन समिती ● आधुनिक दृक श्राव्य सुविधांनी सुसज्ज परिचर्चा कक्ष ● संगणक प्रशिक्षण ● प्रवास आणि पर्यटन (ट्रॅव्हल्स ॲण्ड टुरिझम) ● सुसज्जित जिम (विद्यार्थ्यांकरिता मोफत) ● Ph.D. Guidence Centre (आचार्य पदवी मार्गदर्शन केन्द्र)

✣ ✣ ✣

FEE STRUCTURE 2022 - 2023

विद्यापीठ नियमानुसार शुल्क आकारण्यात येईल.

✣ ✣ ✣

टीप : विद्यापीठाच्या परीक्षा वेळापत्रकानुसार प्रवेश पत्राचे वाटप करण्यात येईल. नियम/सूचनांमध्ये बदल करण्याचा अधिकार महाविद्यालयाकडे राखीव आहे.

ज्ञानज्योत निरंतर तेवविते ही विद्यावास्तू । ज्ञानवंत यशवंत होण्या वदते तथास्तु

।। वृक्ष रक्षति रक्षितः स्वच्छ भारत समृद्ध भारत पाणी हीच खरी संपत्ती ।।

किंमत
२५ रुपये

प्रकाशक : डॉ. मिलिंद बारहाते, प्राचार्य, सी. पी. अँण्ड बेरार महाविद्यालय, तुळशीबाग, नागपूर–४४० ०३२
बीपीएस मार्केटींग इंक, तेलंगखेडी, रामनगर, नागपूर